KEMALETTİN TUĞCU

El Kapısı

DAMLA YAYINEVİ

KEMALETTİN
TUĞCU

EL KAPISI

DAMLA
YAYINEVİ

KEMALETTİN TUĞCU

38

Damla Yayınevi Nu.: 117

Kemalettin Tuğcu Klasikleri Nu.: 38

©
Copyright
Yayın Hakkı
Damla Yayınevi

Kapak
Cemal Dündar

İç Resim
M. İlhan Ökkeş

Dizgi-Mizanpaj
Damla Yayınevi

Baskı-Cilt
Express Matbaası - İSTANBUL

ISBN 975-381-035-0

DAMLA YAYINEVİ®
Prof. K. İsmail Gürkan Cad. No: 6 Cağaloğlu-İST.
Tel: 0.212. 514 28 28 - 0.212. 511 09 55
Fax: 0.212. 528 24 01
Internet: www.damlayayinevi.com.tr
E-mail: damla@damlayayinevi.com.tr

EL KAPISI

Şehrin kibar bir semtinde, çok iyi döşenmiş bir dairenin salonunda ayakta durarak konuşacağım kimseleri bekliyordum. Yakın bir yerden çatal kaşık sesleri geliyor, uzaktan uzağa, yorgun bir ses:

— Handan, duymuyor musun, Handan? diye sesleniyordu.

Çağırılan Hanımın:

— Of, illallah artık, ne uykuya rahat var, ne bir lokma yemeğe, diye söylendiğini duydum. Kalın bir erkek sesi:

— Merak etme, yakında kurtulursun! dedi.

Handan Hanım:

— Kimin kimden kurtulacağı bilinmez, dedi.

Daha genç bir erkek sesi:

— Zahmet etme yenge, dedi. Ben bakarım.

Ayak sesleri duydum. Biraz sonra yine konuşmalar oldu:

— Ne istiyormuş?

— Tepsiyi dizlerimden alın, diyor.

— Bunun için mi lokmayı boğazımızda koyuyor?

Kalın erkek sesi:

— Salonda biri var, dedi. Hemen foyanızı ortaya çıkartmayın.

Çok ince bir ses:

— Şımarığın biri, dedi. Koltuğunun altında çantası var. Galiba okula gidiyor.

— Ben bir bakayım.

Yine ayak sesleri duyuldu. Sonra salonun açık kapısından altmışlık bir erkek girdi. Elini sallayarak selâm verdi:

— Neye oturmadın kızım? dedi. Beklettik seni.

Benden sonra o da oturdu. Bir sigara yaktı, beni biraz inceledikten sonra:

— Şu, hasta için mi geldiniz? dedi.

— Evet efendim.

— Hiç tecrübeniz var mı?

— Çocuklara baktım ama hastaya hiç bakmadım.

— Bizim hasta da çocuk sayılır. Öyle ağır bir hizmeti yok.

Ama ben sizin bu işi başaracağınızdan şüpheliyim.

— Görmeden bir şey diyemem efendim.

— Kaç yaşındasınız?

— On üç efendim.

— Kimseniz yok mu?

— Bir teyzem, bir de erkek kardeşim var.

— Babanız ne iş yapardı?

— Devlet memuruydu efendim.

— Neden çalışıyorsunuz?

— İhtiyacımız yüzünden. Ben de, kardeşim de okuyoruz.

— Okuyorsanız nasıl çalışacaksınız?

— Telefonla şartları bildirmiştim. Öğleye kadar okula gideceğim. Öğleden sonra, ertesi sabaha kadar hastaya bakabilirim. Bir Hanımefendi ile konuşmuştum. "Gel, görüşelim" dediler.

Salona yirmi yaşlarında bir genç erkek girdi. Doğru bana gelerek elini uzattı:

— Hoşgeldiniz, dedi.

Arkasından benim yaşımda zayıf bir kız girdi salona. Bana kapıyı açan kızdı bu. Onu kırk yaşında bir hanım izledi. Handan Hanım olacaktı bu. İçeriye girer girmez:

— Aaa, ben hastabakıcı sanmıştım, dedi. Çocukmuş bu.

Yaşlı adam:

— Telefonla sen konuşmuş olacaksın Handan, dedi. O zaman şartlarını söylemiş de çağırmışsın.

— Ne bileyim kimin nesi olduğunu?

Genç erkek:

— Konu nedir? dedi. Anneme bakmak değil mi? Bir kere o görsün, o konuşsun.

Yaşlı bey:

— Telâşa gerek yok, dedi. Siz iş bilir misiniz?

Bana sormuştu:

— Hizmetçi değilim, dedim. Hastaya bakacağım. Ona ait ne iş varsa yaparım. Uygun bulmazsanız hemen gideyim, vakit kaybetmeyelim.

Handan Hanım:

— Artık bir evin içine girilir de hiçbir işe bakmamak olur mu? Yemek de mi yemezsin bu evde? dedi.

— Hasta ile yakından ilgili işleri tabiatıyla yaparım. Ama orta hizmetçisi gibi -kesin olarak söyleyeyim- çalışamam.

— Öyleyse başka kapı bul kendine.

Ben ayağa kalktım. Yaşlı adam:

— Otur kızım, otur, dedi. Senin paranı Hanımefendi verecek değil. Ona hizmetçi gerekiyorsa kocası tutsun. Nedir adın senin?

— Yıldız.

— Soyadı mı bu?

— Hayır efendim, soyadım Ersin.

— Pekâlâ, gel kızım.

Ben yaşlı beyin peşi sıra salondan çıkarken yaşıtım olan kız sanki gülmesini güçlükle tutmuş da artık gücü kalmamış gibi, elini ağzına kapatarak pufladı. Arkamızdan da kahkahayı bastı.

Delikanlının ona:

— Terbiyeni takın! dediğini duydum.

Salondan çıkıp bir başka odaya girdik. Holde üzerinde kahvaltı artıkları bulunan bir yemek masası vardı.

Odada, iki kişilik bir karyolada yaşlıca bir hanım oturuyordu. Arkasına yastıklar dayanmıştı. Saçları karmakarışık-

tı. Odada perişanlık ve bakımsızlık göze çarpıyordu. Yaz olduğu hâlde, oda havalandırılmamış, pencere açılmamıştı.

Üzerinde kullanılmış bir gömlek ve pijamalar bulunan bir sandalyeyi boşaltan adam bana oturacak yer verdi. Kendisi de yatağın kenarına ilişti.

— Bak Selma Hanım, dedi. Bu Yıldız Hanım okuyor ve kardeşini de okutuyormuş. Ama öğleden sonra gelip ertesi sabaha kadar çalışacak. Yani sadece sana bakacak. Evin işlerine karışmayacak.

Selma Hanım:

— İyi ya, dedi. Bunu da deneyelim. Ama bu hengâmenin içinde yaşamak belki istemez. Düzenimiz yok, düzenimiz! Ben böyle yattım kaldım. Bir bardak su isteyecek kimsem yok. Sen bırak git, oğlan gitsin, büyük dersen o işinde. Sen konuş bey.

Ben üç bin lira aylık istedim. Beyefendi kaşlarını çatarak:

— Çok değil mi kızım? dedi.

— Hayır efendim, dedim. Gündeliğim yüz liraya gelir. Bir kadın işçi 250 liraya çalışıyor. Ben okuyacağım, kardeşim okuyacak. Teyzeme de bakacağız, ev de kirada.

Yaşlı bey:

— Babanızdan maaş bağlanmadı mı? dedi.

— Bağlandı, dedim. Ama öylece kiraya gidiyor.

Selma Hanım:

— Bey verir kızım, dedi. Verir. Sen beni bu sıkıntılı durumdan kurtar. Başka kimseye yalvartma, yeter bana. Yeter.

Yaşlı Bey:

— Üzülme hanım, dedi. Veririz. Memnun ederiz.

Bana da sordu:

— Ne zaman başlayacaksınız?

— Yarın, öğleyin gelirim efendim, dedim. Kitaplarımı, biraz da giysilerimi getirmem gerekli. Sonra yatacağım yeri de göstermeniz mümkün mü?

Selma Hanım:

— Behzad Bey, dedi. Çocuk yandaki küçük odada yatsın. Gece sesleniyorum, inliyorum diye kimse orada yatmıyor. Divan var, gömme dolap var. Cezmi döküntülerini alsın oradan.

Ben bu odayı gördüm. Muşambası sigara yanıkları içinde, kitap ve mecmualar şuraya buraya atılmış, toza boğulmuştu.

Ertesi gün, biraz geçce geldim. Bir taksi ile iki bavul getirmiştim. Kapının zilini birkaç defa çaldım. Sonunda Handan Hanım açtı. Surat bir karış. Bana:

— Ne o? dedi. Zır zır zır. Bekleyemedin mi? Uykudan kalktım.

Cevap vermedim. Bavulları bana gösterilen odaya götürüp hastanın yanına girdim. O da beni pek hoşnutlukla karşılamadı:

— Hani öğleyin gelecektin? dedi. Saat üç oldu. Daha bir lokma yemek yemedim.

— Eve uğrayıp kitaplarımı, giyeceklerimi aldım, dedim. Yarım saat da kapıda bekledim. Zil çaldım, açan olmadı. Sonra Hanımefendi uykudan kalkmış. Siz ne yemek istersiniz?

— Ne bileyim? dedi Selma Hanım. Pişenden kotarılandan haberim yok.

Önce bir bez sabunlayıp getirdim. Selma Hanımın elini, yüzünü sildim. Ortalıkta tarak bulamadığım için kendi tarağımla saçlarını da taradım. Arkasına topladım. Örtülerini düzelttim.

Mutfağa gittim. Handan Hanım oradaydı.

— Annenize ne verilecek? dedim.

— Buzdolabı orada, ocak şurada, dedi.

Dolapta çorba, etli patates, pilâv vardı. Bunları ısıttım, bir tepsiye koyarak götürdüm. Selma Hanım yemeğini yerken ben sürahisini güzelce yıkayıp taze su ile doldurdum, başucundaki dolabın üzerine koydum. Yemek bitince tekrar elini ağzını sildim. Sonra koluna girdim. Ayakyoluna götürdüm. Biz holden geçerken Handan Hanım seyrediyordu.

Selma Hanım'ın siyatik hastalığı varmış. Pek güçlükle yürüyor, durduğu yerde de sık sık inliyordu.

İlâçlarını, yiyeceklerini inceledim. Pencereyi açarak biraz önünde oturttum. Yanına bir iskemle çekerek ben de oturdum. Bana hastalığını ve evin düzenini anlatırken ağladı.

Evdeki kızın adı Niran. Handan Hanım'ın ve kocası Remzi Bey'in kızları. Selma Hanım'ın bir oğlu bu Remzi Bey. Hukukta okuyan oğlu da Cezmi Bey. Behzat Bey ticarethane sahibiymiş. Yazıhanesinde beş altı kişi çalışırmış. Remzi Bey bir bankada müdür yardımcısıymış. Niran, ortaokulun birinci sınıfındaymış. Geçen sene kalmış. Şimdi de notları pek iyi değilmiş.

Selma Hanım:

— Senden çok hoşlandım kızım, dedi. Ama bu evin gürültüsü içinde barınacağını hiç ummuyordum. Bunlar bana ne bakarlar, ne baktırırlar. Niran torunum olacak. Daha elinden bir bardak su içmedim. Sağolsun, eğer evde ise isteyeceğimi Cezmi'den isterim. Erkek evlât olduğu hâlde koşar, getirir. Dışarıdan çatal kaşık sesleri gelir, güle oynaya yemek yerler, sen burada açlıktan kıvran. Günaşırı gündelikçi kadın gelir, ama bana bakacak fırsat bulamaz.

Geç vakit Niran, biraz sonra da Cezmi Bey Fakülteden geldi. Bir gürültü, bir patırtı koptu. Niran kahvaltı istiyordu. Öteki gazete ve kitapların odasına yığıldığı için bağırıyor, Handan Hanım:

— Ayol, annene küçük hanım geldi ya, diyordu. Orada yatacak.

Cezmi odaya girdi. Benim elimi sıktı. Selma Hanım:

— Bak oğlum, dedi. Bu Yıldız Hanım küçük ama becerikli ve anlayışlı bir kız. Ben çok hoşnudum. Aman oğlum, bu sebeple mesele çıkartmayın ortaya. O el kızı ile çatışma. Biliyorsun, ne de olsa ben kaynanayım. Korkarım bu çocuğu barındırmazlar burada.

O akşam Selma Hanım'ın yemeğini verdim. Kahvesini önüne götürdükten sonra Cezmi Bey'in çağırması üzerine ben de aile sofrasına oturdum. Yemekte Niran'ın şımarıklığı ve huysuzluğu ortalığı karıştırıyordu.

Behzat Bey bana:

— Kızım, dedi. Sabahları Handan Hanım'la Niran çok geç kalkarlar. Niran'ın okulu öğleden sonra. Cezmi Fakülteye gidiyor, o da, ağabeysi Remzi Bey de erkencidirler. Ben biraz geç giderim işe. Sabahleyin okula gideceğinize göre kahvaltı için Cezmi'ye yardım edersiniz sanırım. Selma Hanıma da kahvaltısını verirsiniz.

Ben saat altıda, bana verilen odadan çıktım. Divanın üzerine evden getirdiğim bir çarşafı yaymış, battaniyeyi de üzerime çekmiştim. Bütün gece ara kapı açık durdu. İki defa kalktım. Birinde Selma Hanım'a su, ikincisinde ilâcını verdim. Behzat Bey elinden geldiği kadar karısına bakıyordu. Ama daldığı zaman kolay kolay kendisini açıp hizmet edemiyordu.

Sabahleyin Selma Hanım'ı ayakyoluna götürdüm. Elini, yüzünü yıkattım. Cezmi Bey'le, Behzat Bey de kalktılar. Ar-

kasından Remzi Bey kalktı. Ben Cezmi Bey'e yardım ederek ağabeysinin ve babasının kahvelerini pişirdim. Selma Hanım'ın kahvaltısını verdim. Tepsiyi aldım. Artık o ister istemez biraz erken kahvaltı edecekti.

Cezmi Bey ağabeysi ile benden evvel çıktı. Ben çıkacağım sırada Selma Hanım bana bir anahtar verdi.

— Kızım, dedi. Kapı açmak için gelin hanım rahatsız olmasın. Bu daire kapısının anahtarı. Cezmi'den istedim. O nasıl olsa geç geliyor. Lâzım olursa ister. Hem kendisine başka bir anahtar yaptırsın. Bizim evin hâli böyle işte. Giren çıkan belli olmaz. Bugün gündelikçi kadın gelecek.

Okula gittim. Orta sondaydım. O gün eve gündelikçi gelmişti. Ama ne Selma Hanım'ın odasına el sürülmüştü ne de bana verdikleri küçük odaya. Saat ikiye geliyordu. Hastaya yiyecek verilmemişti. Zavallı kadın ağlamaklı oluyordu.

— Kızım, dedi. Biraz geç geliyorsun. Bari çerez bir şeyler koy da dolaba, ben içim bayıldıkça yerim.

Öğle yemeğini yemiş oldukları için ben kendime de iki tabak yemek koydum. Selma Hanım koltuğa indirerek, karşılıklı yemek yedim. İkimiz konuşarak bir program yaptık.

Benim işlerden bir şikâyetim yoktu. Uykum bölünüyordu ama Selma Hanım, Yıldız derdemez kalkıyor, başucuna gidiyordum.

Sabahları nasıl olsa erken kalkıyordum. Görevimin dışında Behzat ve Remzi Bey'lere birer kahve pişirmek bana ağır gelmiyordu. Ara sıra Selma Hanım da kahve istiyordu. Ben dairede olduğum kadar pek ortada dolaşmıyordum. Ama ister istemez akşam yemeğini beraber yediğim için sofra toplamaya, bulaşıkları kaldırmaya yardım etmem tabiî idi.

Gündelikçi kadın erken gittiği için bulaşıkları Handan Hanım yıkamak zorundaydı. Benim yardımımın büyük tesi-

ri oluyordu. Hiç olmazsa Selma Hanım'ın yediği kapları yıkamam gerekliydi.

Gündüz, öğleyin eve girdiğim zaman artık zili çalmıyordum. Anahtarla kapıyı açarak giriyordum içeriye.

İşte bu da çatışma vesilesi oldu. Handan Hanım hastanın odasına girerek:

— Hanımanne, bilmediğimiz, kimin nesi olduğundan haberimiz olmayan bu kıza nasıl oluyor da dairenin anahtarını veriyorsunuz? diye bağırdı.

Selma Hanım bunu Behzat Bey'e söyledi. Behzat Bey o akşam sofrada:

— Bana bak Handan, dedi. Huysuzluğa, münakaşaya paydos. Öğle uykusu saatinde geldiği için Yıldız'a Cezmi'nin anahtarını vermiş. Bu suç mu? Sen rahatsız olma. Kimin nesi olduğu belirsiz gibi laflara da paydos. Usandım artık geçimsizliğinizden. Ben yaşlı bir adamım, başımı dinlemek isterim. Sizler bakmadığınız için Selma Hanım'a bu Yıldız'ı tuttum. Bu evin bütün sorumluluğu benim üstümde. Anahtar da verdiririm, dairenin tapusunu da. Beni günaha sokmayın.

Remzi Bey anlayıp dinledikten sonra.

— Ben ev arıyorum baba, dedi. Sen sinirlenme.

Behzat Bey:

— Ev arama, ayrı çıkma masalını çok dinledim oğlum, dedi. Benim huzurumu bozmayınız, bana yeter.

Niran'ın yaşı benden bir sene daha ileride. Ama kendisi hâlâ altıncı sınıfta. Yemekte, Behzat Bey bana sordu:

— Kızım, on üç yaşında olduğunu söylemiştin.

— Evet efendim.

— Kaçıncı sınıftasınız?

— Orta sonda efendim.

— Orta sonda mı?

— Evet efendim.

Handan Hanım:

— Beybaba, dedi. Nüfus kâğıdını gördünüz mü? Bana kalırsa bu hanım on beş yaşında filân vardır.

Behzat Bey:

— Gördüm Handan Hanım kızım, dedi. Merhum babası Nail Bey, valdesi de Hikmet Hanım.

— O hâlde nüfus kâğıdını ya küçültmüş, ya da geç çıkartmışlar.

Ben sesimi çıkartmadım. Cezmi Bey:

— Yenge, ille Yıldız'ı on beş yaşında yapacaksın değil mi? dedi.

Handan Hanım:

— Kayınbirader Bey, dedi. Siz de ille ayaktakımının tarafını tutacaksınız, değil mi?

Cezmi Bey'den önce Behzat Bey:

— Handan, dedi. Burada ayak takımı yok, o da bir memur ve bir öğretmenin kızı. Daha terbiyeli ve nazik olmanı beklerim.

— Bende kabahat ki bu sofraya oturup hizmetçi ile yemek yiyorum.

Bu sefer kocası Remzi Bey:

— Handan, dedi. Ne demek istiyorsun? Bu inci gibi kızla bir sofrada oturmakla incilerin mi dökülüyor? Sen gelmezlik etmezsin diye kapıcının gündelikçi karısıyla oturup yemek yemiyor musun? Ne alıp veremiyorsunuz bilmem ki? Anneme bakmak için tutulan bu hastabakıcı hanımı çekemiyor musunuz? Adam olup da baksaydınız.

Apartmana gelişimin haftasında olmuştu bu münakaşa.

Ben hiçbir geçimsizliğe sebep olmak istemiyordum. Ama Handan Hanım'ın anormal derecede bir kıskançlığı vardı. Beni kötülemek için elinden ve dilinden her geleni yapıyordu.

O günden sonra ben ailenin sofrasına oturmadım. Selma Hanım'a yemek hazırlarken kendimi de düşünüyordum. Selma Hanım bundan memnundu. Dışarıda aile sofrasında yine dırıltı eksik olmuyordu. Behzat Bey su, tuzluk gibi sofrada eksik olan şeyler için söyleniyor, bazen gelin karşı duruyordu:

— İçeride kazık kadar hizmetçi dursun, her şeyi ben yapayım öyle mi?

— Selma Hanım'ın yükü üstünüzden kalktı, daha ne istiyorsunuz. Artık ana kız bir sofra kurmaktan âciz misiniz? Canını sıkmasaydın kız pekala sana da yardım ediyordu. Zaten mutfakta dağ taş bulaşık duruyor, gündelikçi gelecek de yıkayacak diye.

— Biz gidelim de rahat edin Beybaba.

— Bırak Allah'ını seversen. Sırtınızı dayamışsınız fukara Behzat'a. Ekmek elden, su gölden. Ay başlarında aylık tıngır, cebe.

Remzi Bey, artık babasının açıktan açığa söz dokundurmasına içerliyor ve her akşam odalarından, kapalı kapıların arkasından, Handan Hanım'ın özellikle bana duyurmak istediği sözleri taşıyordu:

— Elin hizmetçisi sana da tatlı geliyor galiba, ki durmadan onu koruyorsun.

Bir akşam Selma Hanım'a söyledim:

— Teyzeciğim, müsaadenizle ben gideyim. Burada ne bana rahat verirler, ne de size. Bir başka bakıcı bulursunuz. Her gün bakıyorum, kitaplarım, defterlerim karıştırılmış, eşyamı divik divik arıyorlar. Yarın bakarsınız odaya bir şey

saklar, sonra bana iftira ederler.

Behzat Bey bunun üzerine:

— Hiç çekinme Yıldız, dedi. Odana para filan mı koyarlar diyorsun? Ne koyarlarsa senindir.

— Yemek hususunda da sıkıntı çekiyoruz Beyamca. Bazen bakıyorum, ekmeği saklamışlar veya dolapta yiyecek yemek yok.

— Sen sabırlı ol kızım. Ben yapacağımı bilirim.

Hemen iki gün sonra bir erkek ahçı geldi apartmana. Artık yemekleri o yapıyordu. Alışverişe de o çıkıyordu. Doğrusu yemeklerin tadı gelmiş ve çeşidi artmıştı.

Ama evin ihtiyaçlarını alıp getiren Handan Hanım'ın bu işine gelmiyordu. Çünkü o evin günlük masraflarının içine kendi kişisel ihtiyaçlarını da katıyor, hatta berber ve manikür parasını çıkartıyordu.

Ahçı iyice tenbihli olmalı ki Handan Hanım onunla da münakaşaya başlamıştı. Zannediyordum ki ya Behzat Bey'in ahçıya verdiği paranın üstünü almak, ya da kendi masrafını hesaba yazdırmak istiyordu. Ahçı odun gibi anlayışsız, ama dosdoğru bir adamdı.

Behzat Bey'in tenbihi vardı. Ahçı iki kişilik öğle ve akşam yemeklerini ayrı düşünecek, ben ayrı bir yemek istersem onu ayrıca yapacak.

Artık bulaşık yükü de ahçının üzerindeydi. Ben yalnız Selma Hanım'ın ve kendime ait çamaşırları yıkıyor, ütüleyip kaldırıyordum. Bir gün de siyatikli kadıncağızı hamama sokarak yıkadım. Etli canlı bir kadındı. Geldiğim zamanda duyduğum ekşi ter kokusu yoktu artık. Behzat Bey de bundan çok memnun olmuştu. Adamcağız beraber yattığı karısının ter kokusundan kurtulmuştu.

Benim görevim Selma Hanım'a bakmaktı. Bu hizmet yarı yarıya hastabakıcılıkla hizmetçilik arasındaydı. Haftada

bir olsun kadını yıkıyor, her sabah saçını tarıyor, elini, yüzünü siliyor, bir çocukmuş gibi tertemiz bakıyordum.

Yemekleri, hatta kahvaltıyı birlikte yiyorduk. Ben yemeğini, kahvesini verdikten sonra biraz kestirmek isterse bana da:

— Kızım, sen odana git, biraz dersine çalış diyordu.

Kapıyı açık tutar ve odamda çalışırdım. Çok şükür ki Niran öğleden sonra okulda bulunuyordu. Ama annesinin verdiği ziyanı, kızının arattığı yoktu.

Selma Hanım uyur, ben ders çalışırken bilhassa salondaki radyoyu sonuna kadar açar, ya da hizmetçinin günü ise kapının önündeki gürültü bir türlü bitmezdi.

İyi bakıldığı, ilâçları vaktinde ve muntazam olarak verildiği için Selma Hanım'ın sağlığı daha düzelmişti. Kendi kendisine ayakyoluna gidebiliyor ve isterse pencerenin önündeki divana oturarak caddeyi seyrediyordu.

Kışa doğru iki türlü hizmet olmasın diye aile sofrasında yemek yememizi isteyen Selma Hanım'ın arzusu ile sofranın hazırlanmasına ben de yardıma mecbur oldum. Zaten yemeğe pek yakın bir saatte Handan Hanım ortadan kayboluyordu.

Erkekler eve gelmiş bulunduğu için ben sofrayı açıyordum. Cezmi Bey bana yardım ediyordu. Tabakları, çatal kaşıkları, bıçakları getirir, ekmeği kesip tabağına koyar, bardakları sıralardı. Benimle birlikte iş görmekten hoşlanıyordu.

Niran bazen ona:

— Amca, diyordu. Hizmetçi misin, nesin, sen çeksene elini?

Cezmi Bey:

— Sen bostan korkuluğu gibi boşu boşuna dolaşırken iş görmek bana düşüyor, diyordu.

Kış başlangıcında Niran'ın doğum günü için bir tören hazırladılar. ana kız elbise yapındılar. Davetiyeler yazdılar. Salon süslendi. O akşam yemekten sonra çoğu genç kız ve onların ağabeyleri filân olan genç erkekler apartmana gelmeye başladılar. Yine o akşam için aynı apartmanda çalışan genç bir hizmetçiyi servis yapmak için çağırdılar.

Gürültüden hoşlanmayan Selma Hanım odasına çekilmişti. Ben de ders çalışıyordum. Niran geldi, beni çağırdı:

— Gelsene ayol, mumları üfleyeceğim, pasta kesilecek.

Yaşgününde kırmak istemedim. Ona tuvalet yapılmıştı. Ben ortaya çıkmak niyetinde olmadığım için ev kıyafetiyle oturuyordum. Öylece girdim salona. Otuza yakın genç kız ve erkek büyük masanın çevresinde toplanmışlardı.

Herkes Niran'a bakıyor, ona yer açıyorlardı. Niran beni kalabalığa doğru iterek adeta yüksek sesle:

— Yıldız, dedi. Babaannemin hizmetçisi.

Niran'ın beni ortaya atıp rezil etmek istediğini anladım. belki kıpkırmızı kesilmiştim. Orada bulunan ve töreni idare eden Behzat Bey hemen seslendi:

— Yıldız, gel evlâdım benim yanıma.

Ona yaklaştım, elini omuzuna koyarak:

— Güzel misafirler, dedi. Yıldız hastabakıcı olarak bize geldi. Okumak ve kardeşini okutmak için evlerde hizmet kabul eden bu güzel arkadaşınızın aramıza katılmasından çok memnunum.

Kızarmak sırası Niran'a gelmişti. Annesi telaşla:

— Törene başlayalım mı Beybaba? dedi.

Pasta kesildi. Hizmetçi bunlardan tabaklara koyup herkese bir bir verdi. Belki Niran tenbih etmiş olacak ki yalnız

bana vermedi. O zaman Behzat Bey kendi tabağını ve çatalını benim elime tutuşturarak hizmetçiye:

— Beni unuttun mu kızım? dedi.

Behzat Bey, kendi pastasını Yıldız'a verdi.

Mum üflendi, pasta kesilip dağıldı, Niran'a hediyeler verdiler, ben pastanın ucundan biraz tatmış, masaya bırakmıştım. Salondan çekilirken tanıdık bir ses:

— Yıldız, diye seslendi.

Baktım, bu beraber okuduğumuz Süheyla idi. O da zengin bir tüccarın kızı. Koşarak bana kadar geldi, boynuma sarıldı, öpüştük. Ayak üstü konuştuk:

— Nerelerdesin Yıldız? Altıda beraberdik, sonra kaybettim seni!

— Oradayım yine, dedim. Ama ben sabahçıyım. Ya sen?

— Ben akşamcıyım.

— Ben de öyleydim ama çalışmak zorunda kaldım. Çalıştığım yerlere sabah gitmek, sonra akşam tekrar uğramak olmuyor.

— Sami nasıl, kardeşin?

— İyi, üçe geçti.

— Görmeyeli ne kadar değişmişsin ayol. Bayağı güzelsin.

— Sana öyle geliyor.

— Vallahi ömürsün.

Teşekkür ederek ayrıldım. Selma Hanım'ın yanına gittim. Fakat biraz sonra Süheyla beni aradı, Selma Hanım'ın odasına geldi, konuştuk.

Bu yaş günü toplantısı da geçimsizlik konusu oldu. Niran'ın beni hizmetçi olarak ortaya atmasına karşılık, Büyükbabasının sözleri ve kendi pastasını bana ikram etmesi için:

— Hizmetçi yüzünden ağzımızın tadı kaçtı, dediler.

Ben ağzımı açıp bir tek kelime söylememiştim. Artık akşam yemeklerini birlikte yediğimiz için ister istemez taşlamalara karşı geliyordum.

Remzi Bey karısının ve kızının bana sataşmalarını doğru bulmuyor ve her fırsatta:

— Handan, bırak şu kıza sataşmayı, yakışmıyor sana, diyordu.

Bir gün karısı:

— Galiba size hoş görünüyor Beyefendi? dedi.

Remzi Bey:

— Çanak tutma, bana yol gösterme Handan, dedi.

— Yarın öbür gün bu eve kurulursa sen de görürsün. Bizlere yol görünür.

— Bize çoktan yol göründü Handan. Ama bir türlü toparlanıp gidemedik.

Neyi kastettiklerini anlamadım. Yalnız Cezmi Bey konuşulanları duymamış gibi başını eğmişti, sözde yemek yiyordu.

Bir başka akşam yine böyle bir münakaşa sırasında:

— Bütün bunlar benim yüzümdense çaresi kolay, dedim. Ben çıkar giderim. Bakılacak hasta mı, çocuk mu yok?

Handan Hanım:

— Sen el kapılarında, kırk ev kedisi gibi dolaşmaya alışmışsın, dedi.

— Ne yapayım Hanımefendi, dedim. İki yıldır çalışıyorum. Geçinmek, hele okumak kolay değil.

Behzat Bey:

— Yıldız, dedi. Bak Selma Hanım senin bakımın yüzünden düzeldi. Onun aylarca odasından çıktığı olmazdı. Hele kışın âdeta yatmaya mahkûmdu. Nereye gidecekmişsin.

— Ailenin huzurunu kaçırıyorum beyefendi.

— Bu ev zaten huzur yüzü görmez kızım. Burada yaşayanlar durmadan çekişir, biribirlerini yerler. Sen olsan da bu, olmasan da. Beş altı defa söylemeden bir fincan kahve

içemem. Ben söylerim, it itine, it de kuyruğuna buyurur.

Handan Hanım:

— Bir hizmetçi tutmaya gücünüz mü yetmiyor Beybaba? demişti.

Behzat Bey:

— O hizmetçi günaşırı geliyor, dedi. Günde ikiyüz elliden ayda on beş günlük yedi bin beş yüz alıyor. Yaptığı iş de belli. Eskiden iki tane hizmetçi vardı. Kapılarını benimsemişlerdi. Ama ana kız rahat vermediniz. Güzeline oynak diye iftira ettiniz, çirkinine tenbel dediniz. Siz ana kız geçinemezsiniz, değil ki hizmetçi kullanacaksınız. Şu evde ahçı olduktan sonra ne iş var, sorarım size. Hele gün aşırı kadın geldikten sonra?

— Dikkat ediyorum Beybaba, bütün geçimsizlik bu hizmetçiler yüzünden çıkıyor. Ayak takımına rağbet çok.

— Tamam, tamam gelin hanım. İnsanlar davranışlarıyla kendilerini toplum içindeki düzeylerini gösterirler. kim ayak takımı, kim üst tabaka adamı, böyle belli olur. Hem bu kararı insan kendisi veremez, bunu ancak toplum verir, çevre verir.

Behzat Bey'in apartman dairesinde çektiğim sıkıntı dayanılır gibi değildi. Hele Haziran ortalarında ortaokulu bitirmem Niran'la annesini çok sinirlendirmişti. Niran iki dersten bütünlemeye kalmıştı. On beş yaşına gelmiş olan kız hâlâ altıncı sınıftaydı.

Aile içinde pek görünmediğim hâlde Remzi Bey'in kızını azarladığını ve ayıpladığını işitiyordum.

— Utanmıyorsun, diyordu. Yıldız hem elkapısında çalışıyor, hem de vızır vızır sınıflarını geçiyor. Senin nen eksik. Ötekini berikini çekiştirmekten başka ne yapıyorsun ki? Sen altıncı sınıfın demirbaşı oldun. Bu ikinci sene, belge alacaksın.

Sinirlerinin bozukluğu ve içindeki sıkıntı Niran'ı çalışmaktan alakoyuyordu. Şeytanlığa gelince, onu pekâlâ düşünüyordu. Ana kızın bana sataşmaları kimsenin gözünden kaçmıyordu. Ben sinirlendikçe Selma Hanım olsun, Behzat Bey olsun beni yatıştırıyor, bir bahane ile cebime bir beş yüzlük, hatta binlik koyuveriyorlardı.

Paranın yüzü sıcaktı. Sabrediyordum. Bu bahşiş olarak verilen paralarla çok iş görebiliyordum. Yaz tatiline çıkınca Behzat Bey bir gün:

— Kızım, dedi. Ortaokulu bitirdin. Bu tahsil sana yeter. Kardeşin okusun, sen yanımızda bütün gün kal. Aylığını da üç bin beş yüz yaparım. Tek şu Selma Hanım rahat etsin.

Dedem yerindeki adamın istediğini geri çevirmek güçtü. Ama direndim:

— Beyefendi, görüyorsunuz ki benim adım bu evde sadece hizmetçi. Siz istediğiniz kadar nazik davranınız. Benim her davranışım kontrol altında. Yediğim, içtiğim, giyip çıkardığım kontrol ediliyor. Her fırsatta beni iğneliyorlar. Değil burada bütün gün, bütün gece kalmak, artık sizlerden ayrılmak istiyorum.

— Ben seni alakoymaya çalışırken sen büsbütün elini çekmek istiyorsun Yıldız. Sen gidersen bu kadının hâli ne olur?

— Hizmetçi mi yok beyefendi. Birisini bulur, Hanımefendinin emrine verirsiniz.

— Biraz olsun bizlere bağlandığını sanıyordum Yıldız.

— Bağlanmasına bağlandım Beyefendi. Size ve Hanımefendiye minnettarım. Ama ben bu evde istenmiyorum. Daha geçen gün Handan Hanım: "Baba biz gideceğiz de sen elin aşiftesini mi besleyeceksin?" diye bağırıyordu size.

Behzat Bey:

— O nankörlere değil, sana yedireceğim Yıldız. Ben on-

ları terbiye edemedim, onları doyuramadım. Artık kadir kıymet bilenlere yedireceğim kazancımı. Asıl suç benim oğlumda, başımdan alıp götüremedi bunları, dedi.

Tabiî bu sözler, hemen o akşam Remzi Bey'e anlatılıyor, bu sefer o babasına karşı geliyordu:

— Peder, kovuluyor muyuz, şunu açık söylesenize?

— Kaçıncı söyleyişim. Karı koca bizi rahat bırakın yahu! Nedir bu sizden çektiğimiz. Sırtını daya, ye, iç, terzime elbise ısmarla, berberimde tıraş ol, sigaran evin masrafından çıksın, sonra da avurt zavurt. Senin bir akşam ananın hatırın sorduğunu görmedim. Otel değil burası. Babanın evi ise karına, kızına söz geçir.

— Ben onları alır götürürüm baba.

— Bu kaçıncı götürüşün?

Bir iki gün Remzi Bey akşam yemeğini dışarıda yiyor, sözde darılıyor, sonra yine eski hayata dönüyordu.

Her yıl, karı koca ve kızları bir ay olsun bir kampa giderlermiş. Ama bu yıl Niran'ın ikmalleri vardı. Haftada iki gün bir öğretmen geliyordu.

Ben bu Niran'ı ilkokuldan tanıyordum. O benden bir sınıf ilerideydi. Beşinci sınıfta kalmıştı. Bir yıl aynı sınıfta okumuştuk. Sonra ben ortaokula geçmiştim. Fakat babaannesine bakmak için yanlarına geldiğim zaman beni tanımazlıktan geldi.

Öğretmenin geleceği günler ya başı, ya dişi ağrırdı. Onun okumaya hiç niyeti yoktu. Annesinden gizli sigara içiyordu. Bir gün salonda bir şey ararken Handan Hanım salona gitmiş, tablada tüten sigarayı görmüş ve sormuştu:

— Yıldız, sigarayı sen mi içiyorsun?

Niran hemen:

— Benim üstüme atarsa hiç şaşmam, dedi.

Böylece benim sigara içmem Handan Hanım tarafından yemekte ortaya atıldı. Remzi Bey:

— En ziyade sinirlendiğim şey kızların sigara içmesidir, dedi. Sigara bir kokotlara, bir de dul kalmış kadınlara yakışır.

Selma Hanım:

— Ben Yıldızın sigara içtiğini bilmiyorum, dedi. Bunca zamandır yanımda.

Handan Hanım:

— Sarımsağı gelin etmişler, kırk yıl kokusunu saklamış, dedi.

Selma Hanım:

— Öyle de olsa bizi ilgilendirmez, dedi.

Handan Hanım tekrar:

— İlgilendirir hanımanne, dedi. Kötü örnek olur.

Yemek zehir oldu. Ben hiç sesimi çıkartmadım. Selma Hanım kahvesini götürdüğüm zaman bana sordu:

— Neden benim yanımda içmiyorsun?

— Hanımefendi benim sigara filân içtiğim yok, dedim.

İşte o zaman gözlerimden iki damla yaş aktı. Selma Hanım:

— Neye karşı gelmedin kızım? dedi.

— Terbiyem müsait değildir Hanımefendi, dedim.

— Bak işte buna ben de gücenirim, dedi. Sanki onlarla birlikmişim gibi bana teyze demeyi bıraktın, Hanımefendi diyorsun.

Bir iki gün sonra, Niran benim sigara içtiğim iftirasını sağlamlamak için çalıştığım masanın altına bir iki tane sigara izmariti atmış ve tesadüfen görmüş gibi annesine haber vermişti.

Handan Hanım benim odama girdi. Oradan çıkıp doğru Selma Hanım'ın yanına gelerek sigara izmaritlerini yanına bırakarak:

— Hizmetçinize tenbih ediniz, içtiği sigaraları yere atmasın. Bu dairede yeterince sigara tablası var, dedi.

Selma Hanım gelinin yüzüne bakarak:

— Yıldız ne zamandan beri dudak boyası kullanıyor, dedi. Onu bir defa Niran gibi dudakları boyalı gördün mü?

Oda kapısında kopacak curcunayı bekleyen Niran, annesinin başını çevirmesine karşı hemen oradan savuşmuştu. Kadın:

— Yıldız, dedi. Sana mı inanayım, Niran'a mı?

— O kızınızdır Hanımefendi, dedim.

— Özür dilerim senden Yıldız, dedi.

Selma Hanım gelinin arkasından:

— Ha şöyle yola gel, diye söylendi.

Bir iki komşu Handan Hanım'ı ziyarete gelmişti. Benden de bahsetmiş olacaklar ki bu komşulardan bir hanımın:

— Bu kadar insaniyetinize karşı okuyor mu bari?

Demesine, Handan Hanım:

— Zar zor okuyor işte, dedi. Niran'ım da ona çok yardım eder.

Çıldırmak işten bile değildi. Handan Hanım'ın bir dedikodu ve iftira yuvası, bir yalancılık ve haset mikrobu olduğunu görüyordum. Selma Hanım biraz ağır işittiğinden konuşmaları duymamıştı. Handan Hanım:

— Elini çöpe sürmez, diye konuşmasını sürdürüyordu. Sabahları güç kaldırıyoruz. Geceleri de televizyon seyredeceğim diye yatmak bilmez. Haftada iki gün öğretmen geliyor, kasıla kasıla çıkıyor odasından.

Handan Hanım, komşularına Yıldız'ı çekiştiriyordu.

Niran'ın yaptığı her şey bana yükleniyordu. Komşu soruyordu:

— Öğretmen de mi tutuyorsunuz?

Handan Hanım:

— Evet, diyordu. Bazen aptallığı tutuyor, Niran sinirleniyor.

Anlamıştım ki annesi, Niran'dan bin kat beter. Zaten ikisine de mukabele ettiğim yoktu.

Bir akşam yemeğinde Hacer'den konuşurken Remzi Bey:

— Haceri barındırmadın baba, dedi. Ama Yıldız'a avuç dolusu para veriyorsun. Ne faydası var sana?

Behzat Bey:

— Bana bir fincan kahve getirmesi yeter, dedi. Benim bu evde ne kızım var, ne de torunum. Sen ananın çektiğini unuttun mu? Yatağında inlerken aç bırakmadılar mı?

Arası çok geçmeden Remzi Bey başka bir hizmetçi getirdi. Bu zayıf, bakımsız, soluk renkli, sık sık öksüren, on beş yaşında kadar bir kızdı. Handan Hanım'ın ilk işi kızı banyoya sokmak, güzelce yıkamak, sonra adını değiştirmek oldu.

Zeynep'in adı Fatoş oldu. Remzi Beyin anlattığına göre, bu kız anası ölmüş, bir kapıcının kızıymış. Adam yeniden evlenmek istiyormuş, gelecek kadın bu kızın evde olmasını istememiş. Babası da boğaz tokluğuna Remzi Bey'e getirmiş.

Kız evinden çıkarıldığına mı yansın, anasının öldüğüne mi yansın, yoksa el kapısına düştüğüne mi?

Dairenin içinde bir öksürük sesidir başladı. Selma Hanım da endişeye düştü. Bu ailenin ortak konuşmaları hep akşam yemeğinde oluyordu. Selma Hanım oğluna:

— Remzi Bey, dedi. Bu kızı bir hekime göstermek lâzım. Pek fena öksürüyor.

Remzi Bey:

— Anne sen aldığın hizmetçiyi hekime mi yolladın?

dedi.

Selma Hanım fena hâlde alındı ve:

— Ben hizmetçi almadım, dedi. Yıldız adam evlâdıdır. Bana da öz evlâtlarımdan çok iyi baktı. Onun bakımı ile belimi doğrulttum. Buraya geldi geleli hepinizin gözüne diken oldu. Hiç kimseye hizmet etmiyecek anladın mı? O benim kızım. Sen adam ol da kendi kızına sahip çık. Bu zavallıyı da getirdin, bari kendi kızını düşün. Bu öksürük soğuk algınlığına benzemiyor.

Behzat Bey:

— Kesin tartışmayı, dedi. Yemekten sonra Cezmi telefon etsin, Hakkı Beyi çağırsın.

Remzi Bey itiraz edecek oldu. Babası:

— Yeter, dedi. Ben daha ölmedim. Sana bu evin erkekliğini bağışlamadım. Ev erkeği olmak istiyorsan al çoluğunu çocuğunu ayrı eve çık.

— Çıkarım baba, çıkarım.

— Çok duyduk bu masalı.

— El âlemin yanında kırıyorsun beni.

— Sende yüz surat olsa karını, kızını çekip çevirirdin. Masraflar peder beyden, aylıklar cebe.

— Baba bu evde Cezmi de oturuyor?

— Elbette oturacak. O hiç olmazsa kendisine yapılan iyiliğin kadrini biliyor. Bana karşı, anasına karşı kürek kadar dil çıkartmıyor. Hem ne diye kardeşini öne sürüyorsun. O daha üniversitede. Zar, zor seni da yazdırdım oraya. Ama okumadın.

— O günün koşulları başkaydı baba.

— Evet, ortalık sakindi. El âlemin evlâtları harıl harıl çalışıyordu. Sen Üniversiteye diye evden çıkıyordun. Bol harçlığınla Handan'ı gezdiriyor, gönül eğlendiriyordun. Ailesi

bize şikâyet edinceye kadar durumu bizden sakladın. El âlemin kızını ayartman pek mi lâzımdı? Selma Hanım araya girip de evlendirmeseydi sen cezaevinde alacaktın soluğu.

— Baba, el âlemin içinde konuşma böyle.

— Öyleyse sen çeneni tut, terbiyeni takın.

Remzi Bey öfkeyle kalkıp odasına çekildi. Handan Hanım'la Niran yemeklerine devam ediyorlardı. Çünkü önlerinde çok sevdikleri patatesli rosto vardı. Nasıl bırakıp da kalsınlar?

Doktor geldi. Fatoş'u iyice muayene etti. Kızı salondan çıkardıktan sonra Behzat Bey'e haber verdi:

— Beyefendi, bu kızın ciğerleri çok zayıf. Bir röntgen çektirilse iyi olur. Sonra uzun zaman besinsiz ve bakımsız kalmış. İstirahat etmesi, yatması, iyi beslenmesi gerekli.

Hekim gittikten sonra Behzat Bey:

— İşte bir bu eksikti, dedi.

Handan Hanım:

— Yıldız'ın odasında yatar, ona da bakıverir.

Deyince Selma Hanım:

— Öküzü öldürene sürükletirler, dedi. Ne var elin biçaresini bu eve getirecek? Gün aşırı hizmetçi gelmiyor mu?

Handan Hanım:

— Sevaptır, dedi.

— Biraz da sen sevap kazan Gelin Hanım, dedi.

Handan Hanım Fatma'yı rontgene götürdü, rontgen hekime gösterildi. Kızın sıkı bir tedaviye tabi tutulması ve mümkünse sanatoryuma yatırılması tavsiye edildi ve kızın mikrop saçmakta olduğu da ima edildi.

Zavallıyı apar topar babasına teslim ettiler. Bu olay bununla kaanmadı. Handan Hanım ille bir hizmetçi kız istiyor-

du. Kendisi kumanda edecekti. Öyle bir terbiye verecekti ki hizmetçi nasıl terbiye edilir görsündü millet.

Doğrusu artık benim evde gereğim kalmamıştı. Bir iki gün birer bahane ile sokağa çıktım. İş ve İşçi Bulma Kurumuna giderek durumumu anlattım. Sonunda bana gözleri görmeyen bir emzikli kadından sözettiler. Aile zengin ve kalabalıktı. İstediğim parayı verebilirlerdi. Adres aldım. Bir sabah kardeşimi görmek bahanesiyle apartmandan ayrıldım. Saffet Bey ailenin büyüğü idi. Oğlunu evlendirmiş, Münire adında bir kız almıştı. Bir kaza neticesinde bu zavallı genç kadının gözleri görmez olmuştu. Aile gereken tedaviyi yaptırmışlar, ama kadıncağızı aydınlığa kavuşturamamışlardı.

Münire Hanım bir oğlan doğurmuştu. Kayınvalide biraz havalı bir kadındı. Öyle vaktini pek gelinine harcayacak kadın değildi. Gelirleri mükemmeldi, altlarında iki araba vardı.

Yazlığa çıkan aile Erenköy'deymiş. İki katlı bir köşkleri varmış. Ben adresi alarak bir pazar günü konuşmaya gittim. Hizmetçilerinin şıklığından ailenin etiketli kimseler olduğunu anladım. Benden randevu soran hizmetçiye:

— Çocuk bakmak için geldim, dedim.

Beni ayak üstü beklettiler. Sonra büyük Hanımefendi beni salonda kabul etti. Saffet Bey de geldi. Beni yukarıdan aşağıya süzdüler, birbirlerine baktılar. Hanımefendi:

— Kızım kaç yaşındasın? dedi.

— On beş yaşımdayım Hanımefendi?

— Siz diplomalı hemşire misiniz?

— Hayır efendim. Önce hasta bir annenin yeni doğmuş çocuğuna baktım. İyi olduktan sonra vazifem bitti. Hâlen hasta bir hanımın yanındayım. Siyatikti, o da bakıma ihtiyaç kalmayacak hâle geldi, bunun için ayrılmak istiyorum.

Hanımefendi:

— Kızım, dedi. Bizim durumumuz çok naziktir. Başarabileceğinizi zannetmiyorum.

— Mukavele yapılacak değil Hanımefendi. İşimden memnun kalınmazsa ben derhâl ayrılırım.

— Tahsiliniz var mı?

— Bu sene Liseye gideceğim efendim.

— Demek okuyorsunuz?

— Evet efendim. Yarım gün okula gitmeme müsaade edilmesi şartı ile çalışmak isterim.

— Biz bunu uygun bulamıyoruz kızım. Bize geceli gündüzlü çalışacak bir hizmetçi lâzım.

— Ben hizmetçi değilim Hanımefendi, özür dilerim.

Saffet Bey:

— Kendinize güveniyor musunuz kızım? dedi.

— Evet efendim.

Saffet Bey:

— Kadriye Hanım, dedi. Ortada âcil bir durum var. Uygun bir yardımcı buluncaya kadar bu hanımı alabiliriz.

Kadın dışarıya çıktı, biraz sonra beyde çıktı. Ne konuştuklarını bilmiyorum. İkisi birden döndüler. Adımı sordular. Saffet Bey:

— Hemen işe başlıyabilir misiniz? dedi. Bir ay sonra Şişli'deki eve döneceğiz. Şimdi yazlıktayız. İstediğiniz para önemli değil. Asıl önemli olan yarım gün okula gitmenizdir.

— Ben okumak zorundayım efendim. Kardeşimi de okutuyorum. Teyzemle birlikte kira evindeyiz.

Kadriye Hanım bana işi anlattı. Gelinine refakat edilecek ve gözleri görmeyen bu annenin çocuğuna bakılacak.

Hizmetimden memnun kaldıkları takdirde bana dört bin lira vereceklerdi. Karşılıklı koşullarımız kabul edildi. Özellikle hizmetçi muamelesine karşı olduğumu anlattım. Kadriye Hanım:

— Hizmetinize lüzum yok, dedi. Ortada dolaşan iki hizmetçimiz ve bir ahçımızla şoförümüz var.

Ertesi gün geleceğimi bildirerek köşkten ayrılırken bana özel arabalarını vererek evime kadar yolladılar. Yolda şoför bana anlattı gelin hanımın uğradığı felâketi. Bir otomobil kazası geçirmiş. Beyin sarsıntısına uğramış, hastanede yatmış iyileşmiş, ama gözlerinin görmesi mümkün olmamış.

Ben kalben bu işe hevesleniyordum. O akşam aile sofrasında yeni bir münakaşa açıldı.Yine ben çekiştiriliyordum. Hiçbir müdafaada bulunmadım. Fakat sabahleyin Selma Hanım'ın elini öperek birkaç gün evimde kalacağımı söyledim ve kitaplarımı da alarak ayrıldım.

Teyzemle ve kardeşimle görüştükten sonra Erenköy'e gittim. Elimde küçük bir bavul vardı ve öğle yemeği sırasındaydı.

Beni biraz soğuk karşılamalarına rağmen gözleri görmeyen gelinle tanıştım. Dört aylık olan Can adındaki oğlunu da gördüm.

Münire Hanım yabancıya çıkmak istemiyordu. Beni de güçlükle kabul etmişti. Fakat ben o kadar girgin davrandım, o kadar yakınlık gösterip kendisini kucakladım ki, elleriyle yüzümü yer yer yokladı ve benim ricam üzerine aile sofrasına gitmeye razı oldu.

Münire Hanım'ın koluna girdim. Kadriye Hanım, hala Nebile Hanım, kızı Suzan Hanım yemekteydi. Münire Hanımın salonda oturarak, ellerini okşar gibi tabağının, çatalının yerlerini gösterdim. Peçetesini önüne sermiştim. Ye-

mek sessiz, fakat çok fazla teklifli de değildi. Yalnız bir şey istemek için hizmetçilere sesleniyorlardı. Ama ben konuşmak zorundayım. Kendisinden izin isteyerek rostosunu ben kestim. Aradığı bardağını ben eline değdirdim. Onun görmeden yemek yemesini o derecede kolaylaştırıyordum ki bu arada kendisine ablacığım diye seslenmem kimsenin irkilmesine neden olmadı. Yanımdaki Münire Hanım da:

— Yıldız, deyip duruyordu.

Zavallı genç kadın bu karanlık dünya içinde sigaraya alışmıştı. Onun sigarayı düşürüp yangın yapacağındanda korkarlarmış. Bana da küçük bir oda verdiler.

O akşam aile sofrası daha kalabalıktı. Erkekler de vardı. Saffet Bey için gelininin sofraya gelişi bir sürpriz oldu. Cahit Bey beni ilk defa gördü ve bana teşekkür etti. Hala Hanım'ın kızının kocası Semih Bey çapkın bakışlı bir erkekti.

Münire Hanım'ın yemek yemesini kolaylaştırdım. Sofrada konuşulanları dinliyor, hatta gülümsüyor, konuşanın tarafına yüzünü çeviriyordu.

Yemekten sonra, ellerini yıkaması için lavaboya götürdüm. Saffet Bey bana bazı tavsiyelerde bulunmak istedi ama:

— Beni kendi idrakime bırakınız efendim, dedim. Her şeyden önce Münire Hanım'ı bedbinlikten kurtarmamız lazım.

Saffet Bey dudağını büktü, fikrinden ısrar etmedi.

O gece çocuğu doyurduktan sonra yanıma aldım. Gec iki defa Kadriye Hanım gelerek çocuğa baktı. Cem mışıl mışıl uyuyordu.

Ertesi sabah, Cahit Bey odasından çıkınca ben çocuğu alarak odaya girdim. Annesine çocuğu emzirmesini söyledim.

— Sütüm yok Yıldız, dedi.

Fakat çocuğu kucağına aldı, elleriyle sevdi. Bana:

— Benim yerime onun yüzüne bak, dedi. Güzel değil mi?

Hala Nebile Hanım, Can'ı sever görünüyordu. O çocukla meşgul olurken ben Münire Hanım'ı lavaboya götürdüm, sonra şurasına burasına dokunarak giyimini tamamlayıp koluna girerek kahvaltıya oturttum.

Bir iki gün sonra Saffet Bey bana kalıp kalmıyacağımı sordu. Münire Hanım benden önce:

— Beybaba, dedi. Rica ederim onu alakoyunuz.

Saffet Bey:

— Kendisinden biz de memnunuz Münire, dedi. Fakat onun da fikrini almamız lâzım.

Cahit Bey bana ayrıca ricada bulundu. Kadriye Hanım da benim için ellerinden gelecek yardımı yapacaklarını söyledi. Böylece aileye kabul edilmiş oldum.

Aile, gözleri görmeyen genç kadını âdeta odasına kapatmışlardı. Böyle hareketsiz ve yalnız kalmak onu bedbin yapmıştı. Zavallı bir cehennem hayatı yaşıyordu. Zaten kendisi de odasından çıkmak, ortada görünmek istemiyordu. Çocuğu bile kendisine vermiyorlarmış. Görmediği için kucağından düşürür veya bir tarafını incitirmiş.

Ben Münire Hanım'ı ikinci gün köşkün bahçesine çıkarttım. Koluna girerek yürüttüm, süslü bir kameriyenin altına getirdim, bir aralık bu kameriyeye sarılan güllerin içinden bir kayısı gülünü koklattım. Zavallı bu tertemiz kokuyu derin derin içine çekti. Gözleri yaşarmıştı.

Daha sonra çocuğu arabası ile bahçeye çıkartıtm. Münire Hanım bu arabayı ağır ağır itiyordu yanında yürüyor ve bahçenin gezinti yollarında dolaşıyorduk.

Bizim gezintimiz sırasında köşkün pencerelerinden endişe ile bize bakıyorlardı. Öyle anlıyordum ki, bu genç ve güzel kadının gözleri görmez olduktan sonra kocası da hemen hemen onu yüzüstü bırakmıştı. Yalnız ailenin başı olan Saffet Bey oğlunun fikrinde değildi ve ne olursa olsun gelinine bakacaktı.

Bunun için de bir aralık beni salona çağırdı. Dört bin lira aylık veriyordu. Şişli'ye dönünce işlerimi tanzim etmem şartıyla okula da gidebileceğimi anlatıyordu. Bu arada:

— Kızım, dedi. Bizim Münire Hanım'a gösterdiğimiz ihtimamın siz tamamıyla tersini yapıyorsunuz. Onu kendi

Yıldız, Münire Hanım'ın koluna girerek onu güllerle donanmış kameriyenin altına getirdi.

kendine, kendi işlerini görmeye zorluyorsunuz. Sonra sık sık Can'ı kucağına veriyorsunuz. Allah saklasın çocuğu düşürebilir. Bu çocuk bizim ailemizi ve soyumuzu yürütecek bir erkektir.

— Annesini gözden mi çıkardınız? dedim. Bir anne çocuğunu düşürmez. Onu hepimizinden daha ihtimamla tutar. Sonra genç kadını bir köşede oturmaya mahkûm etmek onu öldürmek demektir. Yalnızlık ve karanlık içinde bırakılan bu genç kadına yazık olur.

Saffet Bey zeki ve anlayışlı bir adamdı. Bizi dinleyen Kadriye Hanım'ın yüzünü buruşturmasına, belki beni biraz küstah bulmasına karşılık o karşısındakini dinlemesini ve işittiği sözleri tartmasını biliyordu. Ben susunca o:

— Size hak veriyorum kızım, dedi. Sözleriniz biraz da beni şaşırttı. Yaşınızdan daha ileri, daha olgun bir düşünceye sahipsiniz.

— Teşekkür ederim efendim, dedim. Bana izin veriniz, hem Can'a, hem de annesine bildiğim gibi bakayım.

Saffet Bey karısına dönerek:

— Hanım, dedi. Bu yabancı çocuk durumu bizden daha iyi görüyor. Zannederim ki aradığımızı bulduk.

Münire Hanım'ın sıkıntısı yalnız gözlerini görmemesi değildi. Onu kocası Cahit Bey de ihmal ediyordu. Zavallı genç kadın, başbaşa verdiğimiz zaman bana anlatıyordu:

— Yıldız, bu ailenin içinde, sayılır, sevilirdim. Kocamın kullandığı araba takla attı. Başımı çarptım. Hastahanede yattım. Gözlerimi kaybettim. Benim böyle sakatlanmam her şeyi mahvetti. Kocam nadiren benim yattığım odaya geliyor. Benimle konuşmuyor, beni teselli etmiyor. Aile, çocuğu bana vermiyorlar. Sütüm olduğu hâlde mama ile beslemeye kalkıyorlar. Beni yatağa mahkûm ettiler. Yattığım odada bir pencere bile açılmaz, ben seker düşermişim. Belki intihar edeceğimden korkuyorlar.

İnsan bu genç kadının gözlerine bakınca onun gördüğünü zannederdi. Güzeldi gözleri. Yalnız bakışlarında bir matlık ve anlamsızlık vardı. Onun ağlaması çok hazin bir manzaraydı.

Hala Nebile Hanım kocasını kaybetmiş, kardeşi olan Saffet Bey'in yanına iltica etmişti. Çocuğa bakma görevini ona vermişlerdi. Münire Hanım'ın anlattığına göre, arasıra çocuğu getirir ve kendisine sevdirirmiş. Bu Hanım ailenin içinde bir kilerci veya baş kalfa durumundaydı. Hizmetçileri, aşçıyı o idare ediyordu. Tahsili bir kadın oluğu için hesap da tutuyor, kasanın anahtarı onun elinde bulunuyordu ve hizmetçi aylıklarını ödüyordu.

Halanın kızı Suzan Hanım evliydi. Kocası Semih Bey'in kadın canlısı olduğunu Münire Hanım bana söyledi.

— Yıldız, Semih Bey biraz saygısızdır. Sen de yetişkin bir kızsın. Dikkat et, ağızımızın tadı kaçmasın. Bu adam her yıl, sayfiye vakti buraya gelir, karısıyla yaz ayları boyunca kalırlar. Hala hanım damadının huyunu bilir. Karısı Suzan, Hala Hanımın kızı. Kocasının hizmetçilerle şakalaşmasına pek aldırmaz.

Ben çocuktan ziyade annesine bakıyordum. Çocuk emziriliyor, mama yediriliyor, temizleniyor ve uyuyordu. Annesi zaten karanlıklar içinde kişiliğini kaybetmişti. Şimdi ben daha çok ona hizmet ediyordum. Geleli bir ay olduğu hâlde kendi kendisine odasından çıkıp lâvaboya gidiyor, havlusunu yerinde bulup kurulanıyor, seslenildiği zaman hesaplı adımlar atarak sofraya geliyordu.

Cahit Bey'in bir gün:

— Bu içleracısı manzarayı ne zaman kadar seyredeceğiz, dedi.

— Sizden teselli ve ilgi bekliyor Cahit Bey, dedim. Gözlerini kaybetmesine de siz neden olmuşsunuz.

Cahit Bey pek genç bir kızın kendisini yüzlemesinden şaşkına döndü. Bana ağır bir söz söyliyebilirdi. Saffet Bey:

— Yıldız haklı, dedi. Zavallıyı yüzüstü bıraktın.

Cahit Bey:

— Kaderi böyleymiş, dedi. Onunla beraber ben de mezara giremem ya.

— Benim çoluk çocuktan öğüt almaya ihtiyacım yok.

— Öğüt vermedi Cahit, ayıpladı seni.

— Ben aile içinde huzursuzluk yaratmaya gelmedim Beyefendi, dedim. Cahit Bey'den de yardım rica ediyorum.

Münire Hanım hesaplı adımlarla yürüyerek geliyordu. Onu kocasının yanına oturttum. Bir yanına da ben geçtim.

Manzara acıklı değil, hazindi. Elleriyle önündeki tabağı ve çatalı yoklayıp yerlerini tesbit ediyordu. Cahit Bey onun bardağına su koydu ve yanında olduğunu belli etmek için:

— Etini ben keseyim mi? dedi.

— Siz bilirsiniz Cahit Bey.

Münire Hanım bir şey devirmemek, gülünç olmamak için gayet ağır hareket ediyordu. Tabağında ki bir kemiği veya bir meyva çekirdeğini ben alıyor, elleriyle bir şey aradığı zaman ellerinin yakınına getiriyordum.

Aile Halkı benim yemekteki yardımlarıma dikkat ediyordu. Hala Hanım bazen bana sesleniyordu:

— Yıldız, kızım siz yemiyorsunuz.

Semih Bey'in eşi olan Suzan Hanım, biraz huysuz ve geçimsizdir. Bir iki defa bana da çıkışmıştı. Ortada dolaşan iki hizmetçi varken benden su istemiş ve şaşkınlığımı farkedince:

— Duymadın mı? Sana söyledim, demişti.

Ailenin içinde kimse bu kadar katı bir söz söylemiyordu.

Hala Hanım olayı görmüş ve seslenmişti:

— Zeynep, Suzan Hanım su isityor, duymadın mı?

Benden önce, Hala hanım hem çocuğa, hem de annesine bakarmış. Yemekler odaya gelir ve Hala Hanım kendi eliyle Münire Hanım'a yedirirmiş. Özelikle bahçeye çıkarttığım ve hava aldırdığım için Münire Hanım biraz değişikti. Bazen hoşuna giden bir şey olursa gülüyordu. Onun güldüğünü işiten Saffet Bey, yanımdan geçerken benim başımı okşuyordu.

Münire Hanım çok duygulu ve ince zevkliydi. Kendi acıklı durumu onu mahvetmiş gibiydi. Bazen bana soruyordu:

— Yakınlarda kimse var mı?

— Hayır Münire Hanım.

— Bak Yıldız, dinle beni. Düşün ki bugün ancak yirmi yaşımdayım. Cahit Bey beni çok severdi. Evlenemiyeceğimizi zannederek kendisini öldürmeye bile kalktı. Nihayet istediği oldu, evlendik. O kaza geldi başıma. Bayılmışım. Keşke oracıkta ölüverseydim. Kendimi ve dünyayı bütün renkleri ve ışıklarıyla o otomobilin içinde hatırlıyorum. Sonra artık korkunç bir sarsıntı ve karanlık. Bir daha ne ışık gördüm, ne renk. En ağırı, kocam elinden düşüp kırılmış bir bardak gibi, esef ederek beni kendi hâlime bıraktı. Ayağımı ayağıma sekdirmeyen adam çekti elini benden. Yüzüme karşı bu felâkete dayanamadığını söyledi. Çocuğu bahane ederek odama gelmiyor. Gelse de Halamın zoruyla. Ben içindekiler çıkmış, tabiatın ağır koşullarına bırakılmış bir kır evi, karaya oturtulmuş bir tekne gibi gözden çıkarılmış bir zavallıyım.

Bu karamsar genç kadını ben, anneliği ile teselli etmeye, yaşama gücü vermeye çalışıyordum. Bunun için sık sık Can'ı kollarının arasına veriyor ve onu emzirtiyordum. Kaza olur olmaz çocuğu çekip almışlardı ondan. Zaten kaza hamileli-

ğinin son ayında olmuştu. Çocuğunun yüzünü görmemişti. Onu parmaklarıyla seviyor, uzun uzun kokluyordu. Ben onun, çocuğunun bezlerini değşitirmesini de istiyordum. Bunu dikkatle ve gören bir insan kadar iyi olarak yapıyordu.

Çocuğunu süslü karyolasından alıyor, bir yere oturup emziriyor, uyursa yerine yatırabiliyordu.

Aile için bu erkek çocuk çok kıymetliydi. Çocuğa bakmayı, anneye bırakmaya Hala Hanım da razı olmamıştı. Ama ben bir avukat gibi, kendi öz davam ve hakkım gibi müdafaa yaptım. Çocuğu annesine verdirmeye, ona bir başkasının ancak yardımcı olarak yanında kalmasına yakınlarını razı ettim. Bundan hiçbir zarar gelmedi. Tersine olarak Münire Hanım'ın üzerine krizler gelerek çırpınması ve haykırarak ağlaması gibi hâller geçti.

Onu süslüyor, giydiriyor, hatta onu banyoda yıkıyordum. Onunla birlikte çocuğun banyosunu da yapıyorduk. Hala Hanım başımızda duruyor ve bizi seyrediyordu.

İlk günlerde beni gözü tutmayan bu Hala Nebile Hanım, şimdi öz evlâdı gibi beni seviyor ve:

— Ateş gibisin, zehir gibisin Yıldız, diyordu. Sendeki bu kabiliyet Allah vergisidir.

Geceleri çocuk için çoğu zaman uykusuz kalmama karşılık köşke gelince kilo almıştım. Hava, açıklık bana yaramıştı. Sonra yiyecekler en seçme ve nefis şeylerdi.

Yarım gün için İstanbul'a inmiştim. Dönüşte Münire Hanım'ı çok üzüntülü buldum. Beş altı saatlik yalnızlık ona çok uzun gelmişti. O akşam Saffet Bey:

— Yıldız, sana fena alıştı Münire, dedi. Ne yapacağız bilmem. Bizi yarı yolda bırakmından korkarım.

Kardeşim Sami şikâyet ediyor:

— Abla, bize gelmiyorsun, hep başkalarıyla oturuyor-

sun, diyor.

Ben de cevap veriyorum:

— Ben çalışmazsam, başkalarıyla oturmazsam bize kim bakacak? Kim para getirecek de yiyip içecek, ev kirası vereceğiz?

Çocuk anlamıyor ve anlamak istemiyor. Beni çalışan erkekler gibi akşamları eve gelecek bir işte sanıyor, ya da öyle istiyor.

Teyzem çalışmamanın, bir işe yaramamanın kahrı altında eziliyor. Aldığımız yetim maaşı ev kirasına yetmez.

Bu yüzden çalıştığım yere yapışırcasına bağlanmam gerekiyor. Ortalığı uygun bulduğum kadar direnmem gerekir.

Havalar güzel gittiği için Erenköy'ündeki köşkte biraz daha kalınacak. Ben bir gün daha erkenden İstanbul'a indim. Beyoğlu tarafında bir kız lisesine müracaat ettim. Kaydımı yaptırdım.

Münire Hanım buna üzüldü. Ne yapacağını, ne olacağını soruyordu. Ben saat sekizde apartmandan çıkacak ve ikide dönecektim. Bunun dışındaki saatlerde hep onunla meşgul olacaktım.

Köşke çağırılan çocuk uzmanı hekim Can'ı gayet iyi buldu ve aynı bakıma devam edilmesini söyledi. Bu da bütün aileyi memnun etti. Çocuk onlar için aileyi devam ettirecek bir kimse. Ama bu çocuğun annesinin hemen hiç kıymeti yok. Sanki bu genç kadını onlar alıp sakatlamamışlar gibi davranıyorlar. Bunu yalnız onun kaderi olarak görüyorlar.

Saffet Bey en insaflısı. Hala Hanımın da merhamet duygusu var. Kadriye Hanım ağır, zevkine düşkün, keyfince yaşamak isteyen bir mahluk. Masrafı çok olan bir kadın. Özel misafirleri geliyor ve kendisi de sık sık gidip ziyaretler yapıyor ve poker oynuyor.

Suzan Hanım kendisini Cahit Bey'le evlendirmediği için yengesine çok kızgın. Belki Münire'nin uğradığı sakatlık felâketi onu bir dereceye kadar memnun ediyor. Birgün onun Cahit Bey'le bahçede dolaşırlarken, Münire Hanım için:

— Bu körün ne zamana kadar kahrını çekeceksin ağabey, dediğini duydum. Vicdan, vicdan diyorsun. Her koyun kendi bacağından asılır. Kimse kimsenin çukurunu dolduramaz.

Böyle konuşan bir kadından kimseye hayır gelmez. Suzan Hanım, Cahit Bey'le bir yakınlık kurmak istiyorsa bunun gözü çevresinde olan kocası Semih Bey'den öç almak için yapıldığını tahmin etmek mümkün.

Bunlar beni ilgilendirmez ama bütün bunların sonunda yine Münire Hanım bulunuyor. O üzülecek, o biraz daha yıpranacak.

Erenköy'ünde iki ay çalıştıktan sora aile ile birlikte Şişli'deki apartmana indik. Münire Hanım'ın odasına bitişik küçük bir odayı bana verdiler. Bu iki oda arasında da bir ara kapı vardı.

Cahit Bey için ayrı bir oda döşenmişti. Yüksekçe bir memur olan bu adamın karısına katiyen acımadığını gün geçtikçe daha iyi anlıyordum. Saffet Bey'in biraz sertçe çıkışlarına karşı Cahit Bey:

— Baba, diyordu. Gördükçe içime fenalıklar geliyor. Kör bir dilenciye benziyor. Elleriyle aranarak yürümesine bakamıyorum. Asabım bozuluyor.

Öte yandan Münire Hanım bana şöyle anlatıyordu.

— Beni çok severdi. Eve gelir gelmez bir odaya kapanırdık. Bana yazdığı şiirler bile vardı. Araba hendeğe uçtu. Böylece ben güzel rüyadan uyandım. Ne annem var, ne babam, ne de geçineceğim bir vasıta. Tahsilim var ama kör bir

kıza kim iş verir ve kör bir kız tek başına nasıl yaşıyabilir. Zaten ayrılıp gidemem. Can'ı katiyen bana vermezler.

Eğer çocuğun sağlık durumu düzgün olmasaydı beni de daha fazla alakoymazlardı. Hala Nebile Hanım'la kızı Suzan Hanım yavaş yavaş bana karşı cephe alıyorlardı. Saffet Bey soylu bir erkekti. Aile terbiyesi ve vicdanı mükemmeldi. Ne zaman bir şey söylersem hemen kabul ediyordu.

Suzan Hanım'ın kocasında gözü yoktu. Çünkü bu adam bir iki defa aileye hizmet eden kızlarla ilişki kurmuş ve bu kızların kovulmalarına neden olmuştu. Suzan Hanım da Cahit Bey'le sıkı fıkı konuşuyordu. İki kardeş çocuğu arasında bir evlenme yapılmasını Hala Hanım da istemiş. Ama Kadriye Hanım bu evlenemyi uygun bulmamış.

Biz Şişli'ye gelince Suzan Hanım'la kocası kendi apartman dairelerine gittiler, Semih Bey hovarda bir adam olduğu için para tutmazmış, zaten borç içindeymiş. Saffet Bey Suzan'ın geçinmesine yardım ediyor ve dairenin kirasını da veriyormuş.

Şimdi Şişli'deki geniş apartmanda Saffet Bey, Kadriye Hanım, Cahit Bey, Hala Hanım Münire Hanım, ben ve Can kalmıştık.

Şişli'ye gelir gelmez Kadriye Hanım'la oğlu arasında şiddetlice bir münakaşa oldu. Kadriye Hanım:

— Bu zavallıyı kör ettikten sonra Suzanla kesinlikle evlenemezsin. Sen vicdansız bir evlâtsın. Oğlunda bile gözün yok. Birgün kucağına aldığını bilmem. Akrabalığından faydalanarak olur olmaz saatlerde Suzanla buluşuyorsun. O Semih denilen serseri karısının ahlâksızlıklarına göz yumuyor. Bu zavallı Münire'yi boşayacak ve Suzan'la evlenecek-sin, öyle mi? Bu iğrenç fikirleri kafandan atmayınca gelme bu eve.

Daha fazla bir şeyler duyamadım. Cahit Bey, bir iki gün

apartmana gelmedi. Saffet Bey de yemekte onun nerede olduğunu sormadı. O da oğlunun ahlâksızlığını biliyordu. Zengin ve itibarlı ailenin içindeki bu bozgun onların bütün huzurlarını kaçırıyordu. Babasının parasının verdiği şımarıklık Cahit Bey'in vicdanını bile karartmıştı.

Saffet Bey apartmanda iki daire almış, bunları içeriden bir merdivenle birleştirmiş. Aşağıda misafir salonu, yemek salonu ve mutfak vardı. Yatak odaları yukarıda bulunuyordu. Hizmeti biraz güç olan bu daireye gelince hizmetçilerden birisi Erenköyü'nde ayrılmıştı. Nişanlı bir kızdı. Ahçı ile bir tek hizmetçi dairenin işlerini başaramıyacaktı. Hala Hanım benim hizmetçiye yardımcı olmamı istedi.

— Varlığından aydalandığım, barındığım bir eve hizmet etmek isterim Hanımefendi, dedim. Fakat ben birkaç gün sonra sabahleyin okula gideceğim. Üzerime hiçbir iş alamam.

Hala Hanım zayıf, sinirli bir kadındı.

— Ne demek oluyor bu? dedi. Ne yapacakmışsın okulda. Ya el kapısında çalışırsın, ya da gider okursun.

— Beyefendiye söylerim Hala Hanımefendi, dedim.

— Daireyi idare eden benim. Beyefendi değil.

Kadriye Hanım:

— Nebile Hanım, dedi. Yıldız karşılıklı koşullara uyulması için Saffet Bey'le anlaştı. Mesele çıkartmıyalım.

O akşam yemekte, Hala Hanım fikrini ileriye sürdü. Saffet Bey:

— Yıldız okuyor ve kardeşini de okutuyor, dedi. Bu zamana kadar bize olan yardımlarından siz de memnundunuz. Onu ev işlerinde kullanmaya hakkımız yok. Zaten bütün gece çocuğa ve Münire'ye bakıyor. Ondan daha fazla hizmet bekleyemeyiz.

Kadriye Hanım, oğlu ile şiddetli bir münakaşaya tutuşur.

Hala Hanım:

— Emrinizde çalışan hizmetçilere de kötü örnek oluyor, dedi.

Saffet Bey:

— Hizmetçiler benim davranışıma karışmazlar. Ben Yıldız'ın hizmetinden memnunum. Sizin de memnun olmanız gerekir, dedi.

Hala Hanım isteğini kabul ettiremeyince:

— O hâlde yeni bir hizmetçi bulunması gerekir, dedi.

— Olabilir, dedi Saffet Bey. Zaten bir hizmetçi kadromuz vardı. Şunu da hatırlatmak isterim, Hemşire. Çocuk bakımı ve Münire'ye bakım pek ağır bir işti. Bu yük sizin üzerinizden kalktı. Bazı geceler çocuk huysuzluk ediyor. Yıldız uyuyamıyor. Biz gelinimizi, başına yeni bir kaza gelmesin diye odasına kapattık.

Ekim ayında okula gitmeye başladım. Sabahleyin çok erken kalkıyor, Münire Hanım'ın kahvaltısını hazırlıyor ona yedirirken ben de yiyordum. Bu arada Can'ın emzirilmesini ve gündüz yiyeceği mamayı da hazırlıyordum. Çocuğun giysilerini ve bezlerini de ben akşamdan yıkıyordum.

Bu işi bana kimse vermemişti, ama Münire Hanım hemen hemen bütün aile ile dargın gibiydi. Kimseden bir şey istemiyordu. Zaten onu o güne kadar ihmal etmişlerdi. Artık ben gelinceye kadar çocuğuna yalnız bakıyor, onun bezlerini değiştriyor, hatat mamasını yediriyordu.

Buna Kadriye ve Hala Hanım itiraz etmişti ama ben Saffet Bey'in ve kocasıınn yanında çıkışmıştım:

— Genç kadının gözlerinin kör olmasına sebep oldunuz, bir köşeye atıp ölüme terkettiniz, o karanlık içinde verem olup ölmesini mi istiyorsnuz? O çocuğuna herkesten daha iyi bakabilir.

Saffet Bey kaşlarını çatarak:

— Biz soyumuzu yürütecek olan çocuğu kör bir kadına teslim edemeyiz.

Deyince, iyice sinirlendim:

— Kör kadın dediğiniz o çocuğun anasıdır. O kadının bu çocuktan başka kimsesi kalmamıştır. Onu da elinden alacağınıza zehirleyiniz, kurtulsun.

Kadriye Hanım öfkeyle:

— Bacak kadar boyunla ailemizin işlerine karışma, dedi.

Fakat Saffet Bey:

— Hanım, dedi. Kızın hakkı var. Biz çocuğu elinden alıp anasını yüzüstü bıraktık. Dışarıdan bir insan bizim hatamızı daha iyi görüyor.

O gün her şeyi ortaya koymak için:

— Bir şey daha var beyefendi, dedim. Münire Hanım'ı bir uzman hekime göstermediniz. Hastahanede gözlerinin görmeyeceğini söyleyenlere inandınız. Sorarım size, içinizde hiçbir şüphe yok mu?

Zavallı Münire Hanım bana bir iki defa:

— Bu kadar zengin ve itibarlı aile, beni mütahassıs bir hekime göstermediler. Avrupa'ya bile yollayabilirlerdi. Ama onlara lâzım olan bir erkek evlatmış. Anası ne olursa olsun.

Saffet Bey'in çok olgun ve vicdan sahibi bir insan olduğunu o gün anladım. Bir başkası olsa benim çıkışmama karşı kapıyı gösterirdi bana.

Ama, ben biraz sonra salona çağırıldım. Saffet Bey gayet yumuşak bir sesle bana oturacak bir yer gösterdi. Dikkatle ve önem vererek sigarasını paketinden çıkartıp tırnağının ucuna bir iki defa vurdu ve:

— Yıldız, dedi. Münire sana şikâyette mi bulundu?

— Biraz efendim, dedim. Belki bir uzman hekim gözlerimi tedavi ederdi, dedi. Ama hastahanedeki operatörün sözü ile yetinmişsiniz.

Saffet Bey salonda birkaç defa gitti, geldi. Sonra Kadriye Hanım'a:

— Doğru, dedi. Operatörün fikri ile yetindik. Aslında o bir göz doktoru değildi.

Kadriye Hanım:

— Ümit olsaydı bize söyler, hekim de tavsiye ederdi, dedi.

— Hanım, açık konuşalım. O sırada içimizde bir korku vardı. Oğlumuz bu kazaya sebebiyet vermişti. Olayın resmi makamlara intikal etmesinden korkuyorduk. Elimizden geleni yapmadık.

Saffet Bey oturdu.

— Kızım, dedi. Yaşınıza göre üstün bir zekâya sahipsiniz. Henüz bir lise öğrencisisiniz, ama çok cesursunuz ve düşüncelerinizde isabet var. Siz bir insan olarak, ama zeki bir insan olarak Münire'nin görme duygusuna kavuşacağına inanıyor musunuz? Farzediniz ki onu bir uzman hekime gösterdik. İyi bir cevap alamazsak Münire'nin elindeki iyi olma ümidini de yitirmiş olmaz mıyız?

— Hiç olmazsa "Ellerinden geleni yaptılar" der, kaderine boyun eğer. Ama sizler onu odasına kapatmışsınız. Onun hayattan elini çekmesine sebep olmuşsunuz. Gözleri görmediği hâlde o birçok şey yapabilir. Felçli bir hasta gibi yemeğini bir başkasının yedirmesine ne gerek vardı. Evin içinde gezinmesine neden engel olunuyordu? Mikroplu, hastalıklı bir anne miydi ki, onun çocuğunu emzirmesine müsaade edilmedi. Görüyorsunuz, herhangi bir insan kadar Can'a bakıyor, temizliyor, hatta mamasını yediriyor. Bu meşguliyetin onu hayata bağlamasından mı korkuyordunuz?

— Yıldız, çok ileriye gittin.

— Kendi hesabıma değil, gözlerini kör ettiğiniz gelininizin hesabına konuşuyorum. Siz onu hiç düşünmediniz, yalnız Can'ı düşündünüz.

Ben salondan çıkarken Kadriye Hanım:

— Bu kıza fazla yüz verdiniz bey, dedi.

Saffet Bey de:

— Evet, ama çocuk haklı, dedi. Bu durum ailemiz için bir lekedir. Yüz karasıdır.

Münakaşadan Münire Hanım'a bahsetmedim. Ben vakit buldukça ona gazete veya roman okuyordum. O gün okulda olup biteni anlatıyordum. Onu bir ablammış gibi seviyordum. Üst kattan aşağıya, yemeğe indiriyordum. Koluna giriyordum.

Yine o günlerdeydi. Gece lâmbasını masanın üzerine koymuş, roman okuyordum. Münire Hanım da biraz eğilmişti. Birden elini gözlerine kapattı. Hareketini gördüm:

— Ne oldu abla? diye sordum.

— Hiç, hiç, dedi. Lâmbaya yaklaşınca koyu kırmızı bir renk gördüm gibi geldi bana. Belki lâmbanın sıcağından etkilendim.

— Dikkat et bakalım, dedim. Işığı farkediyor musun? Lâmbayı gözüne yaklaştırdım. Bana:

— Sıcağını duyuyorum, dedi. Her zaman karanlığın biraz açıldığını, yoğunluğunu kaybettiğini sanıyorum. Çok güneşli havada camlara doğru baktığım zaman dışarıdaki aydınlığı belli belirsiz seziyorum.

— İlk zamanlar da böyle miydi?

— Farkında değilim kardeşim.

Sonuçtan emin olmadan genç kadına ümit vermek istemiyordum. Bir hekim muayenesi gerekirdi. Ben bunu Saffet Bey'e yavaş yavaş anlatırken Hala Nebile Hanım da bana karşı bir tutum almaya başlamıştı. Bazı geceler Cahit Bey apartamana gelmiyordu. Annesine:

— Semih'e gittim. Buradaki cehennem hayatına dayanamıyorum, diyordu.

Apartmanda ayrı bir odası vardı. İstediği gibi yaşıyordu.

Cehennem hayatı dediği, gözlerinin kör olmasına sebep olduğu zavallı Münire Hanım'dı.

Hala Hanım da bunun için:

— Ne yapsın zavallı Cahit, diyordu. Dünyasına küsüp bütün gece körü mü beklesin. Hepimiz can taşıyoruz.

İlk zamanlar olgun bir hanım olarak tanıdığım Nebile Hanım'ın aslında sinsi düşünceler taşıdığını anlıyordum. Kızını Semih Bey'den ayırıp Cahit Bey'le evlendirecekti. Hem bu işin istikbali de vardı. Cahit Bey, Saffet Bey'in tek evladıydı. Onun da, Kadriye Hanım'ın da tek varisi Cahit Bey'di. Yakın bir gelecekte milyonlara kavuşmak mümkündü. Semih'e gelince, zaten dışarıda, sinsi ve kıymetsiz bir adamdı.

Hala Hanım, benimle hiçbir konuda anlaşamıyordu artık. Çoğu zaman çocuğa iyi bakılmadığını ileriye sürüyor, onu anasından almak istiyor ve sütünün yaramadığını söylüyordu. Fakat çocuk uzmanı bir hekim iki haftada bir gelip Can'ı muayene ediyor ve her defasında:

— Durumu çok iyi, diyordu.

Bir iki çıkışında Saffet Bey benim tarafımı tuttuğu için bana düşman kesilen Nebile Hanım, hırsını iki hizmetçiden alıyordu. Bu hizmetçilerin ikisi de benim yatıp kalktığım odanın yanındaki odada yatıyorlardı. Hala Hanım sabahleyin erkenden kalkıyor, evin içindeki faaliyetini anlatmak için hizmetçileri kaldırıyordu.

Bu uykudan kaldırış çok münasebetsiz oluyordu. En az geceyarısına kadar çalışan hizmetçiler, benim gibi saat altıda kalkamazlardı. İkisi de genç ve yorgundu. Uyuyup dinleneceklerdi. Ama Hala Hanım daha Saffet Bey evde iken, ona görünmek için kızları tekmeler, haykırır:

— Gözünüze dizinize dursun, nankör yaratıklar, derdi. Bir günde kendiliğinizden kalktığınızı görmedim. Öteki şımarığı görmüyor musunuz? Ortalık aydınlanmadan kalkı-

yor. Tabiî, kendisini çalışır gösterecek.

İlk kahvesini pişirip verdiğim Saffet Bey bana:

— Yine babaları üstünde, diyordu. Sen aldırma Yıldız.

— Üzerinde duracak olsam bir gün bile burada barınamam efendim.

— Sabırlı ol kızım.

Kadriye Hanım etliye sütlüye karışmıyordu. Kocasına nisbeten genç sayılırdı. Ahbapları, terziler, berberler, manikürcüler arasında mekik dokur, bol bol poker oynar ve etek dolusu para harcardı. Hala Hanım bu geline de yaltaklanıyor ve onunla dertleşip daima ona hak veriyordu.

Saffet Bey'de bir değişmez ülkü vardı. Aile şeceresine pek meraklıydı. Can'ın bu aileyi yürüteceğini sanıyor ve onu bu yüzden çok seviyordu. Hemen her akşam Münire Hanım'ın odasına girer.

— Nasılsın kızım, bir isteğin var mı? diye sorardı.

Sonra çocuğu kucağına alıyor, yüzüne bakıyor, onun parlak gözlerinde gelecek günleri arıyordu.

Ben Cahit Bey'in oğlunu bir gün kucağına aldığını, onu sevdiğini, uzaktan olsun görmek istediğini bilmiyorum. Halası ve halazadesi bu gevşek erkeği iyice tesir altında bırakmışlardı.

On beş yaşına yeni basmış bir kız olan ben bu kadar büyük aile meseleleriyle uğraşamazdım. Bunlar benim çağımın dışında kalması gerekli olaylardı. Ama ister istemez, toy bir kız olarak bu işlere karışıyordum.

Hala Hanım'ın yüzünden sıksık hizmetçi değişiyordu. Kadının zulmüne dayanamıyan hizmetçiler aylıklarını aldıkları gün kaçıp gidiyorlardı. Bazen, çoğu kez aybaşlarında, hizmetçinin birinin değişmiş olduğunu görüyordum. Bu el kapılarında çalışanlar bana da musallat oluyorlardı. Bel-

ki de Hala Hanım onları tesir altında bırakıyor ve bana saldırmalarına sebep oluyordu.

Bir kaç günlük hizmetçi benim hemen hiçbir iş görmediğime, üstelik okula devam ettiğime kızıyordu. Kaç defa:

— Yardım etsene ayol, diyorlardı. Sen de bu kapıda ekmek yiyorsun, sen de ayıklısın.

Sonra işlerin çokluğunu ileriye sürerek:

— Bizimki de can, diyorlardı. Yesin, içsin, evin kızı gibi okula gidip gelsin, biz çalışalım.

Bu sözleri Saffet Bey'e de söylemek cesaretini gösterenlere adam:

— Beğenmeyen çıkar, yerine başkası gelir, diyordu. Bu evin düzenini siz yoluna koyacak değilsiniz. Yıldız Hanım yalnız çocuğa ve annesine bakacak. Bana olduğu kadar ona da hizmet edeceksiniz.

Benim hizmetçilerden hizmet beklediğim yoktu. Bir ihtiyacım olursa onu kendim karşılardım. Çocuğun ve Münire Hanım'ın çamaşırını yıkıyordum. Ütüleyip kaldırıyordum. Bazen ders çalışacak vakit bulamıyordum. Ama şikâyet ettiğim yoktu.

Bazen sofrada eline bir bardak alan Saffet Bey, onu ışığa karşı tutup muayene ettikten sonra bana:

— Yıldız, diyordu. Bana bir bardak su ver.

Ben bardağı yeniden yıkar, pırıl pırıl yapar ve tertemiz doldurarak takdim ederdim. Saffet Bey:

— Ömrüne bereket kızım, derdi.

Hala Hanım bir gün itiraz etmiş, ama Saffet Bey:

— Hemşire, demişti. Şu iki bardağı al, bak da aradaki farkı gör.

Ne oldu, ne bitti, bilmiyorum. Bir gün Cahit Bey babasına bir teklifte bulundu:

— Baba, ben Münire ile yaşayamam. Onun ailesinden kimse yoksa bir kadın tutup ona bir başka yerde baktırabiliriz. Meselâ Yıldız onu kendi evine götürebilir. Ben de ömrümü yalnız geçirmeyeceğim.

Saffet Bey kaşlarını çatarak:

— Ayrılmak mı istiyorsun? dedi. İstediğin yere git, ama Münire hakkında bana hiçbirşey söyleme. Onun kör olmasına sebep sensin. Bu iş polise aksetmesin diye kızı tedavi bile ettiremedik. Kazancın yerinde, ayrılman için ben onu ikna ederim.

— Baba, onu Darülaceze'ye de verebiliriz. Bir bağışta bulunursanız ona çok iyi bakarlar.

— Haydi, çekil karşımdan utanmaz adam. Beni hırslandırıp da istemediğim şeyler yapmaya mecbur etme.

Bu Darülaceze fikrini Münire Hanım da duymuş ve ağlamıştı. Fakat Saffet Bey inatçı ve prensip sahibiydi. Oğluna kesin karşılığı verdi:

— Münire bu evden çıkmayacak. Sen istediğin yere git. Ben Can'ı anasından ayırmayacağım. Evlenmeye mi kalkacaksın. Sen evlendiğin zaman ben de Münire'yi evlât edineceğim.

Bütün bu işler benim başımın altından kalkıyormuş. Hala Hanım yeğeni ile dertleşirken:

— O yumurcak yok mu o? diyordu. Bu fırıldakları hep o çeviriyor.

Artık benimle konuşmaz olmuştu. Münire Hanım'ın odasına girmiyor ve hizmetçileri de sokmuyordu. Onun çocuğun ölümüne bile göz yumacağını bildiğim için mamaları ben her öğüniçin ayrı hazırlıyordum. Çocuğu ve annesini doyurarak gidiyor ve gelir gelmez onların yiyeceklerini veriyordum.

Kadriye Hanım zevkine düşkün, hayatın tadını çıkartan bir kadındı ama bana karşı çok iyi davranıyordu. Ne kadar olsa büyükanneydi ve torununu seviyordu. Oğluna biraz hak vermekle beraber Münire Hanım'ın mağdur olduğunu da biliyor ve ara sıra Saffet Bey gibi o da:

— Kızım, bir isteğin var mı? diye soruyordu.

Münire Hanım evin içinde dolaşmaya biraz alışmıştı. Hizmetçilere ortada eşya bırakmamalarını söylüyordum. Münire Hanım bunlara çarpabilirdi. Hizmetçiler de bu güzel, ama gözleri görmeyen kadına acıyorlardı.

Saffet Bey'in hatır sormaya geldiği bir akşam:

— Beyefendi, dedim. Münire Hanım ışığın bulunduğu yeri farkediyor. Koyu kırmızı bir tonda görüyormuş. Belki göz sinirlerinin hepsi tamamıyla harap olmamıştır. Bir mütahassıs hekime gösterilemez mi?

Saffet Bey Münire Hanım'a birkaç sual sordu. Hatta apartmanda bulunan elektrik fenerini onun yüzüne tutarak ve yerini değiştirerek bir iki deney yaptı.

Zavallı Münire Hanım gözüne elektrik tutulduğunu söyleyebiliyordu. Saffet Bey:

— Kızım, dedi. Bir uzman göz doktoru ile görüşeceğim. Fakat olumlu bir sonuç alınamazsa sakın üzülme. Yeniden bir şey kaybetmiş olmayacaksın.

Münire Hanım ağladı. Bu manzara oldukça hazin ve acıklıydı. Saffet Bey pek fazla müteessir olmuştu.

Bir iki gün sonra Saffet Bey hayli yaşlı bir gözcü ile apartmana geldi. Münire Hanım'ı salona çıkardım. Uzman hekim bir ecnebi idi. Genç kadının başındaki yaraya baktı. Sonra gözlerini dikkatle muayene etti. Işık tecrübeleri yaptı, sonunda:

— Biraz geç kalınmış olmakla birlikte ümit vardır, dedi.

Saffet Bey'le İngilizce konuşuyorlardı. Ben zar zor biraz anlıyordum. Saffet Bey Münire Hanım'a:

— Hekim ümitli görünüyor, dedi. Küçük bir operasyon yapılacakmış. Belki İngiltere'ye gitmek gerekecek.

Münire Hanım görebilmek için her şeye razıydı. Saffet Bey oğlunun hatasını ödemeye hazırdı. İngiltere'de, hekimin söyleyeceği bir hastahanede yer ayırtılacaktı. Saffet Bey de işlerini yoluna koyup hazırlanacak ve böyle bir geziye can atan Kadriye Hanım da beraber gidecekti.

Hala Hanım bütün hırs ve hiddeti içinde dişlerini sıkıyor:

— Gidişiniz olsun da gelişiniz olmasın, diyordu.

Bir insanın bundan daha kötü olmasına imkân yoktu. Bu sinsi kadın iyi niyet sahibi olduğuna ilk zamanlarda beni de inandırmıştı.

Bütün koşulların bir araya gelmesi için biraz zaman geçecekti. Bu arada ben de:

— Tatile rastlarsa ben apartmanda kalır çocuğa bakarım, dedim.

Münire Hanım'ı haziran ayının ortasında İngiltere'ye götürdüler. Bu geziye Saffet Bey'den başka Kadriye Hanım da katıldı. Ben çocuğa bakmak için apartmanda kaldım. Saffet Bey gitmeden önce sert ve kesin bir direktif verdi.

Bana hiçbir sebeple müdahale edilmeyecekti. İstediğim zaman telefonla çocuk hekimini çağıracaktım. Hala Hanım yazlığa gitmek isterse beni gidip gitmemekte serbest bırakacaktı.

Saffet Bey bana ayrıca bir iki ay idare edecek para bırakttı. Münire Hanım ayrılırken benim boynuma sarıldı. Can'ı göğsünde sıkarak uzun uzun öptü.

Özel otomobil kapıdan ayrılırken Hala Hanım'ın:

— Gelmezine gidin inşallah, dediğini duydum.

Hala Hanıml'a Yıldız, Münire Hanım'ı İngiltere'ye yolcu ettiler.

Havalar henüz yeterince ısınmamıştı. Bu yüzden Hala Hanım Erenköy'e gitmeyi erteledi, ama kızı ile damadını apartmana çağırdı.

Bir köşeye çekilen Nebile Hanım Cahit Bey'in kızı ile olan âşıkane bakışlarını ve damadının soğuk, kayıtsız hare-

ketlerini inceliyordu. Pek belli oluyordu ki Cahit Bey'le halazadesi arasındaki anlaşma çok evvelden gelişmiş ve artık dönülemez durumlara ulaşmıştı.

Bunlar beni ilgilendirmezdi. Yalnız Nebile Hanım Saffet Bey'in ayrılığından faydalanarak beni de tesiri altına almak istiyordu. Daha ilk günlerde bana ihtar etmişti:

— Hazır ol, hava açar açmaz Erenköy'e gideceğiz.

Ben Saffet Bey'in tenbihini hatırlattım ve:

— Siz buyurunuz, dedim. Ben çocukla burada kalırım. Beyefendi böyle münasip gördüler.

Suzan Hanım bana çıkıştı:

— Allah Allah, sen kendi başına buyruk musun?

— Beyefendinin emri böyle, dedim.

— Annem ne münasip görürse ona itaat etmeye mecbursun.

— Ben hizmetçi değilim Suzan Hanım. Ben çocuğa bakmakla vazifeliyim. Dayınızın emriyle hareket ediyorum.

— Biz çocuğu alır götürürüz.

— Götüremezsiniz Suzan Hanım.

— Budala, Cahit onun babasıdır.

— Babası olduğunu şimdi mi hatırladılar?

Cahit Bey öfkeyle:

— Bırak Suzan, dedi. Canı cehenneme.

Ay sonuna doğru çekilip gittiler. Ahçı Saffet Bey'den emir almıştı. O sayfiyeye gitmeyecekti. Zaten otoriter ve disiplinli bir adamdı. Hala Hanım bu katı ahlâklı adamı Erenköy'e götürmek istemiyordu. Hizmetçileri de alarak çekilip gitmişti.

Apartmanda yalnız kaldım. Benim için bu rahatlık demekti. Koca daire sessizlik içindeydi. Güzel ve geniş bir bal-

konu vardı. Çocuğu orada havalandırmak mümkün oluyordu.

Fakat Suzan'ın kocasının büyük küçük tanımayacağını çok iyi kestirdiğim için ahçı Ramazan Efendi'den rica etmiştim. O da:

— Farkındayım Yıldız Hanım, demişti. Hala Hanımın damadı sağlam ayakkabı değil. Korkmayın, ben sizi korurum.

Tahminim doğru çıkı. Semih Bey haftada bir iki gün apartmana gelmeye başladı. Tam yemek vakitleri geliyordu ki beni yemek masasında görebilsin. Ben hemen çekiliyordum. Arkamdan:

— Yıldız, bu yaptığın bana hakarettir, diyordu.

Üç, beş, ziyaretlerinin arkası kesilmeyince Ramazan Efendi bir gün onu kapıdan savdı:

— Beyefendi, burada bir genç kız var. Karınız Erenköy'ünde. Lütfen oraya gidiniz. Sizin yüzünüzden az hizmetçi kovulmadı bu kapıdan:

Semih Bey:

— Senin alacağın olsun, dediği zaman da:

— Elinden geleni ardına koyma, dedi. Karını başkalarına bırakıp buraya ne niyetle geldiğini biliyorum. Yanlış kapı çalıyorsun züppe.

Semih Bey, Ramazan Efendi ile baş edemezdi. Ayağını çekti. Fakat ertesi gün Hala Hanım damladı, ağzını açtı, bağırdı, çağırdı, nihayet tehditlerini sıraladıktan sonra ahçıyı kovdu. Fakat adam:

— Ben kırk yıldır bu kapıda çalışıyorum, dedi. Hepinizin ne mal olduğunuzu bilirim. Sende edep olsa evli kızını Cahit Bey'in koynuna koymazsın. Ama boşuna harcama kendini. Hiçbirinize miras kalmayacak.

Hala Hanım'ın siniri, edebsizlikleri, sonunda çocuğu al-

mak için Münire Hanım'ın odasının kapısını tekmelemesi ahçının sabrını taşırdı:

— Kadın var git, insanı günaha sokma, dedi. Buradan bir kedi bile alamazsın. Boşuna yırtınma.

Bu mücadeleler yüzünden benim de huzurum kaçmıştı. Zavallı Ramazan Efendi bana da danışarak yeteri kadar yemek pişiriyor, sofra kurup kaldırıyor, vaktinin çoğunu kapının yanındaki hizmetçi odasında geçiriyordu.

Semih Bey benimle ilgi kurmak için telefonu da denedi. Başka bir yerden telefon beklemediğim için cevap vermiyordum. Daha sonra da fişi çıkarttım.

Saffet Bey gidişinden yirmi gün kadar sonra bana bir mektup yazdı. Kısaca şöyle diyordu:

"Uzmanlarca yapılan muayene sonunda göz sinirlerinde bir harabiyet olmadığı, yapılacak operasyondan iyi bir sonuç alınacağı temin ediliyor."

Her hâlde Münire Hanım'ı bazı testlere tâbi tutmuşlar ve bunun için operasyonu geciktirmişlerdi.

Ben merak içinde beklerken haftasına bir mektup aldım. Saffet Bey operasyonun yapıldığını, Münire'nin birkaç gün gözleri bağlı olarak kalacağını söylüyor ve neticeyi bana yazacağını bildiyordu.

Nihayet o sevindirici mektubu da aldım.

Münire Hanım biraz dumanlı, bulanık ama renkleri seçecek, kendisiyle konuşanları tanıyacak kadar görüyormuş. Pansumanlar için bir iki hafta daha kalmaları gerekiyormuş.

Beni kontrola gelen Hala Hanım'a Saffet Bey'in son mektubunu da okuttum.

— Öyle mi? dedi. Aman ne iyi. Suzan da sevinecek.

Aynı mektupta çocuğa dikkat etmem, bir an bile göz-

den uzak tutmamam yazılıydı. Hala Hanım'ı artık bir düşüncedir alıyordu.

Aralarında ne geçmiş olursa olsun Cahit, babasının zoru ile karısına dönecek ve Suzan Hanım iki erkek arasında kalacaktı. Hala Hanım'ın ilerisi için tedbir alması gerekiyordu. Belki de hesapları benim yüzümden alt üst olmuştu. Bu ameliyat işini ben ortaya çıkartmıştım. Saffet Bey mektubunda:

"Evlâdım, diyordu. Allah'ın yardımıyla Münire'yi gözlerine kavuşturan sensin. Senin körpe dimağının ışığıdır Nebile'yi renklere ışıklara kavuşturan. Bana ettiğin bu iyiliği ölünceye kadar minnetle anacağım."

Hala Hanım sayfiyeden dönmeden Saffet Bey'ler geldi. Münire Hanım'ın yüzünde koyu renkli gözlükler vardı. Fakat apartmanın mermer basamaklarını tek başına çıkmıştı. Beni ilk defa görüyordu. Ama hemen boynuma sarılmış, beni öpmüş ve ağlamaya başlamıştı. Sonra çocuğuna sarıldı. Saffet Bey:

— Münire, diyordu. Henüz tamamıyla iyi olmadın. Sana ağlamamanı tenbih etmişlerdi.

Münire Hanım'ın bakışları henüz donuk, göz akları kanlıydı. Operasyonun izleri seçiliyordu. Ama görüyordu işte.

Saffet Bey Erenköy'e telefon ederek şoförünü çağırdı. Arif Efendi arabayı alarak geldi. Onu Cahit Bey takip etti. Çok sevinmiş görünüyordu. Karısına geçmiş olsun diyerek elini sıktı.

Münire Hanım hiç de çirkin değildi. Onun yalnız samimiyeti, mazlumiyeti, sessizliği yeterdi. Suzan gibi azgın ve yolunu kaybetmiş bir kadınla kıyas edilemezdi. Bitişik odada çocukla yattığım için Münire Hanım'ın odasına Cahit Bey'in girdiğini işittim. Aralarında şöyle bir konuşma geçmişti:

— Münire, odanda kalmama müsaade eder misin?

— Beni görmekle içinize fenalık geliyordu Cahit Bey. Benim kör bir dilenci gibi dolaşmam hayatınızı karartıyordu. İyi niyetle, içtenlikle size bağlanmaya çalıştım. Fakat siz halazadenizle münasebetinizi kesmediniz. Bu hareketi o kadar açığa vurdunuz ki, gözlerim görmediği hâlde ben her şeyi anladım. Lütfen gidiniz ve sizden ayrılmaya hemen hazır olduğumu Suzan Hanım'a müjdeleyiniz.

Cahit Bey odadan çıkmış, Münire Hanım da o oda kapısını içeriden kilitlemişti.

Benim bu aile içinde işim bitmiş sayılırdı. Münire Hanım oğluna rahatlıkla bakabilirdi. Çocuk yürümeye başlamıştı. Tek tük kelimeler de söylüyordu. Ben ailenin içine geleli tam on üç ay olmuştu. Can'ı beş aylık bulmuştum. Şimdi bir buçuk yaşına varmıştı ve beni de çok seviyor, benden başkasıyla bağdaşmıyordu.

Onu babasının bir defa bile kucağına aldığını bilmiyorum. Münire Hanım da bana rica etti. Geceleri onun odasındaki divanın üzerinde yatıyordum.

Aile içindeki bu huzursuzluk sinsi sinsi sürüp giderken birgün âdeta bir bomba patladı. Nebile Hanım salonda:

— Saffet Bey, dedi. Suzan hamile.

Saffet Bey safiyetle:

— Öyle mi? dedi. Gözün aydın hemşire.

— Pek gözüm aydın değil Saffet Bey, dedi Hala Hanım. Asıl senin gözün aydın. Çocuğun babası Cahit'tir.

Saffet Bey:

— Bunu bana nasıl söyleyebiliyorsun, dedi. Suzan'ın kocası yok mu?

— İki yıldan beri oğlun kızıma musallat oldu olalı Suzan'ın kocası yoktur. İşte nihayet olanlar oldu.

— Beni bunlar ilgilendirmez Hemşire. Ne hâliniz varsa

görün. Cahit bir erkektir. Öteden beri kızını ona vermek istedin, ben uygun bulmadım. Sonradan bu iğrenç yolu tuttunuz.

— Sen büyükbaba olarak vazifeni yapacaksın.

— Benim piçe karşı vazifem yoktur Nebile. Bugüne kadar Münire'yi boşamasını Cahit'ten istiyordun. Bu iş olacak. Çünkü Münire Cahit'ten nefret ediyor, bütün yaptıklarını biliyor. Münire'yi boşatacağım.

Bu, Hala Hanım'ın istediği şeydi. Birden sakinleşti. Ortaya bir çocuk meslesi çıkınca önce Semih Bey şiddetli bir münakaşadan sonra Suzan'dan ayrıdı. Arkasından Münire Hanım'ın davası açıldı ve iki oturumda o da Cahit Bey'den ayrıldı.

İşte asıl önemli olan mesele bunlardan sonra ortaya çıktı. Saffet Bey eski gelinini nüfusuna geçirerek evlât edindi.

Kadriye Hanım bunu sükûnetle karşıladı. Fakat Cahit Bey babasına karşı geldi. Saffet Bey:

— Münire benim manevî evlâdımdır, torunumun da anasıdır, dedi. Bu sıfatla burada kalacak. Daha fazla benimle çekişmeye kalkarsan varımı yoğumu satar Kadriye Hanım'la Münire'ye veririm. Sen umduğun mirasa konamazsın. Beni hiddetlendirip durma, ben yasalara göre davranmasını bilirim.

Ben artık lisenin onuncu sınıfına gidiyordum. On altı yaşıma da basmıştım. Boyluca, iyi teşekkül etmiş, kararlı ve vekarlı bir kızdım. Şoför Arif Efendi sabahleyin beni okula bırakıyor ve öğleden sonra, fırsat bulursa, beni almaya geliyordu.

Saffet Bey aylığımı beş bin liraya çıkartmıştı. Hala Hanım da darılmış, çekilip gitmişti. Artık Suzan'la Semih Bey de yoktu. Cahit Bey de haftada bir kaç gece dışarıda kalıyor, kendisinden hesap soran olmuyordu.

Kardeşim Sami İlkokulun son sınıfına gelmişti. On yaşındaydı. Uzunca boylu, narin yapılı bir erkek olacaktı. Çalışıyordu, başarıyordu. Fakat zaman ve yıllar bir türlü geçmek bilmiyordu. Onun amacı çalışıp kazanmak ve beni el kapılarından kurtarmaktı. Gerçi ben hizmetçilik yapmıyordum, ama bir evde aylıkla çalışmak her hâlde bir memuriyet değildi.

Zavallı kardeşim okulu bırakmak ve bir yere çıraklığa girmek istiyordu. Onu bu düşüncesinden ayırmak için:

— Neye yarar, diyordum. Senin yaşında bir çocuğa ne verirler? Bizim ev kiramız, yakacak, aydınlatacak, yiyecek masraflarımız var. Babamızdan kalan aylığı senin üzerine yaptırdık. Onunla ancak kirayı karşılıyoruz. Biraz daha sabırlı ol. İki yıl sonra ben rahatlıkla bir müessesede çalışmaya başlıyacağım.

Benim artık apartmandaki işimin bittiğini bir akşam yemeğinde Saffet Beye söylediğim zaman:

— Yıldız, dedi. Sen bize çok şeyler kazandırdın. Yardımlarını daima hatırlayacağız. Şurada bir yıl kaldı. Liseyi bitir, seni yazıhaneye alırım. Çok başarılı olarak çalışacağından eminim. Ara sıra apartmana da gelir, Can'ı Münire'yi görürsün.

Memur olarak çalışmak benim arzu ettiğim bir şeydi. Ama bütün bir yıl daha maaşlı olarak apartmanda nasıl kalabilirdim?

Saffet Bey bu düşünceme karşı:

— Yıldız, dedi. Dairenin idaresini üzerine alırsın. Masraflarımızı yazar, hizmetçileri idare edersin. Halanın vazifesini sen üstüne al. Kadriye Hanım bu işlerle pek uğraşmak istemez. Yazıhanede çalışmadan önce bu senin için bir deneme olur.

Hala Hanım'ın yirmi bin lira tahsisatı vardı. Gerçi koca-

sından bir dul aylığı alıyordu ama bu onun kiradaki evine yetişmezdi.

Benim kendisinin yerine geçtiğimi görmek onu pek sinirlendirdi:

— Ayak takımının oyunu bu, diyordu. Dünkü hizmetçi bugün evin idaresini eline alıyor.

Hala Hanım tahsisatını almak için yazıhaneye giderek Saffet Beyle konuşmuştu. Saffet Bey ona on bin lira maaş bağlamış.

Bir iki defa apartmana gelen Cahit Bey halazadesiyle evlenmek için babasından müsaade istedi. Bu müsaadeyi aldı ama nikâhında kendi ailesinden kimse bulunmadı. Böylece iki tarafın arzu ettiği evlilik oluşmuş bulunuyordu.

Aile dört kişiden ibaret kalmıştı. Buna karşılık ahçı, şoför, iki hizmetçi olarak da dört kişi vardı. Ben Saffet Bey'in bana verdiği kilercilik işine dört elle sarıldım ve onu hakkıyla yapmaya başladım. Bu arada ortaya garip bir olay çıktı. Aylıklar dışında mutfak masrafı olarak Hala Hanım'ın deftere geçirdiği günlük gıda karşılığı harcanan paranın şimdi belki ancak yarısı gidiyor ve yiyeceklerin kalitesi eskisinden hiç de aşağı bulunmuyordu.

Böyle ufak tefek masrafların üzerinde durmayan Saffet Bey sadece beni yazıhane işlerine alıştırmak için verdiği bu işteki başarımı hayretle gördü. Ve kendisini:

— Kendisine ayrıca tahsisat verdiğim Nebile Hanım, anlaşılan bizi bir hayli yolmuş, demekten alakoyamadı.

Bu arada hizmetçiler de ilk defa el kapısında rahata kavuşmuş oluyorlardı. Çünkü artık kendilerini alaca karanlıkta tekme ile kaldıran Hala Hanım yoktu.

Lisenin son sınıfına geçtiğim ve tatile çıktığım yazın ortalarında Saffet Bey Enfarktüsten öldü.

Bu beklenmeyen olay herkesi perişan etti ama Hala Ha-

nım'ın tarafını sevindirdi. Daha adamcağızın cenazesinden dönülmeden Nebile Hanım apartmana gelmiş, eşya tesbitine girişmişti. Aklınca çocuğu da alacaktı. Fakat Kadriye Hanım:

— Hanım abla, dedi. Hiç yüreğini tüketme. Saffet Bey'in vasiyeti var. Onu eve getirdikleri zaman Cahit'i çağırttı. Can'ı benimle Münire'ye bırakmasını tenbih etti. Cahit bunu kabul etti. Zaten çocuğu almakla bir şey kazanacak değilsiniz. Bu dairede satılacaktır. Ben yuvayı bozmak istemem. Ahçıyı, iki hizmetçiyi muhafaza edeceğim.

Kardeşim Sami de artık ortaokul öğrencisiydi. Teyzem daima hastalıklı, daima karamsardı. Ona bizimle birlikte oturmak ağır gelirdi. Anamızın ablası olduğu hâlde o bize değil, biz ona bakıyorduk.

Okulla ilgimi keseceğim sırada Süheyla'ya rastladım. O da diplomasını almaya geliyordu. Bu rastlantıdan ikimiz de memnunduk. Kız Üniversiteye girmeye hazırlanıyormuş. Ben:

— Ne mutlu sana, dedim. İstediğin kadar okuyabilirsin.

Kız benim için bayağı üzüldü:

— Okuyacağım, dedi. Ama bundan faydalanacak değilim. Önümde boş birkaç sene var. Bu yaşta evlenilmez ya? Sen ne yapacaksın?

— İş arıyorum, dedim.

— Yine evlerde mi çalışacaksın?

— Hayır, benim de yaşım pek memur olmaya elverişli değil. Bir bankaya filân ücretli daktilo gibi girmeyi düşünüyorum.

— Bir kere bizim yazıhaneye gitsene. Babam beş altı memur çalıştırıyor.

— Ne iş yapıyor?

— Ticaret işi. Yedek parça getirtir, bazen atölyede yaptırır, bazen araba alıp satar.

İki gün sonra diplomalarımızı almak için yine okula giderek orada konuştuk, Süheyla bana:

— Babama söyledim, dedi. İstersen git. Sana her hâlde bir iş verecek.

Süheyla bana adres verdi. Perşembe pazarında bir mağaza. Kız bana tarif etti. Babası Necmi Bey. Necmi Yazır.

Ayrılmadan önce Süheyla bana:

— Geçen gün Niran bizdeydi, dedi. Ortaokulu başaramadı. Kafasını derse veremedi ki, Görsen tırnakları boyalı, dudakları boyalı, saçını da açık sarıya boyatmış. Şahdi, şahbaz oldu.

Yazıhaneye gideceğimi bildirerek Süheyla'dan ayrıldım.

Ertesi gün tünelle Karaköy'e indim. Sağ taraftaki Caddeyi takip ederek mağazalara bakına bakına yürüdüm. Boyacılar, alet satanlar, deniz malzemesi satanlar caddenin iki yakasını dolduruyordu. Arda bir büfe veya bakkala benzeyen dükkânlar da vardı.

Nihayet yine sağ taraftaki köşe başında büyük bir mağazanın kapısından girdim. Burası epeyce genişti. Kapının karşısından içeriye doğru gidiliyordu. Sağ tarata bir yazıhane iki duvarda da raflara kutular sıralanmış bulunuyordu.

Yazıhane boştu. İleride, bir iki işçinin başında bir takım kutuları yerleştiren orta yaşlı, beyaz gömlekli bir adam bana doğru geldi:

— Ne aradınız Küçük hanım, dedi.

— Necmi Yazır Bey'i görmeye geldim efendim.

— Siz şey misiniz yoksa Süheyla'nın sınıf arkadaşı.

— Evet efendim, Yıldız.

— Tamam, Yıldız. Şöyle geç, otur kızım. Biraz işim var.

Beni bırakıp tekrar koridor gibi yere girdi. Daha geriden gıcırtılı sesler geliyordu. Her hâlde bir makine filan çalışıyordu. Ben caddeyi seyrederken Necmi Bey geldi:

— Eveeeeet, dedi. Ne diyorduk. Ha. Yıldız. Liseden çıktınız, çalışmak zorundasınız.

— Evet efendim.

— Bazı ailelerin yanına girdiniz, çocuk baktınız, hasta baktınız. İlkokuldan beri Süheyla'nın arkadaşısınız filân falan.

Adam kendi kendine konuşur gibi söyleniyordu. Sonra:

— Kaç para istiyorsun kızım? dedi.

— Ben iş istiyorum efendim.

— Orasını anladık. Bedava çalışacak değilsin ya. Kaç para idare eder.

— Ev kirası var, kardeşimi okutuyorum. Dört bin liraya kadar çalıştım. Yine o kadar bir şey bulabilirsem.

— Dört bin ha? Net dört bin patrona yedi bine filan patlar. Bunun kazancı var, sigortası var, var oğlu var. Dört bin ha.

Ben Necmi Bey'i geveze bir adam olarak görüyordum. Hep alay eder ve bir şeyi ciddiye almaz gibiydi, bana bir sandalye gösterdi, kendisi yazıhanesinin koltuğuna geçti. Çekmeceden sigarasını çıkartıp yaktı.

— Bak kızım, dedi. Dört bin lira çok para değil, ama az para da değil. Hele toy bir memura bu kadar parayı kimse vermez. Ne iş yaparsın ki. Ben çocuk değilim ki mama yediresin, hasta değilim ki ilâcımı veresin. Bana iş lâzım, iş.

Bu işi nasıl yapacağımı gösterdikten sonra bir fatura defteri verdi. Nasıl yazacağımı gösterdi. Bunlar pratik is-

Yıldız, Necmi Yazır Bey'den iş istedi.

teyen işlerdi. Okulda öğrendiklerimizle ilgisi yoktu. Birkaç bin çeşit parça, vida ve adlarını bilmediğim küçük küçük kutulara konmuş demirler, çelikler, pullar vardı. Bunların ayrı ayrı numaraları bulunuyordu.

Yeni işe alışmak için heyecanlıydım. Kendimi beğendirmek istiyordum. Ertesi gün saat sekiz buçukta mağazaday-

dım. Necmi Bey ortaya bir takım tahta sandıklar çıkarttırmış, bunlara bazı kutuları yerleştiriyordu. Beni görünce:

— Nerde kaldın, dedi. Gün yarısı oldu. Siparişler anbara yetiştirilecek, herifler bizi beklemez. Ben söyliyeyim sen yaz. Al fatura defterini, otur yerine.

Öğleye kadar beş altı sandığın içine çeşitli parçalar yerleştirildi. Bunların isimlerini, sayılarını ben yazıyordum.

Bir aralık bana ayrıca:

— Oradan bir sigara al, getir, dedi.

Bu hizmeti yaptım. Arkasından:

— Çakmak, dedi. Çakmak.

Çakmağı da getirdim.

— Çak, dedi.

Çaktım, sigarasını yaktı. İyice terlemişti, yanında çalışanlara çatıyordu. O zamana kadar kendi kafamla, kendi hızımla çalışmıştım. Bu adam çok telâşlı ve tez canlıydı. Onun dediklerini yaparken kafam çalışmıyordu. Makineleşiyordum.

O kadar acele ve o kadar telâş boşuna oldu. Telefonla anbarı aradı. Oradan kamyonun ertesi sabah dokuzda mağazaya geleceğini haber verdiler.

Ufak tefek işlerle akşamı ettik, ama yazıhane bölmesinin arkasında bir kaç makine çalışıyordu. Saat altıda oradan tulumlu işçiler çıkıp Necmi Bey'e selâm vererek gidiyorlardı.

Necmi Bey:

— İşte bu iş böyledir, diyordu. Bazen haftalarca sinek avlarsın. Bazen yemek yiyecek vakit bulamazsın. İşler gibi sökün eder ki sorma. Yün filân örüyorsan getir. Elin boş kaldıkça örersin. Sonra arkana ve beyaz, ya kara bir önlük uydurmalısın. Bu işler o kadar temiz değil.

Bir iki hafta derken bir ay geçti. Necmi Bey bana dört bin lira aylık verdi. Ben bu parayı hak edip etmediğimi bilmiyordum. Beş altı fatura yazmak, fiş kesmekle bu kadar para verilir miydi?

Benden başka altı kişi daha çalışıyordu. Bunların birisi yaşlı bir tornacı idi. bir de yirmi beş yaşında kadar Aydın adında bir genç vardı. Bu genç bizimle beraber Tünelle yukarıya çıkıyor, ben Taksim'de onlardan ayrılıyordum. O Necmi Beyle beraber gidiyordu.

İkinci ayın ilk günlerinde bir sabah bu genç, geç kalmıştı. Necmi Bey onu payladı. Aydın:

— Baba uyanamadım sabahleyin, dedi. Geç yatmıştım akşam.

Buradan anladım ki bu genç Necmi Bey'in oğludur.

İşçiler girip çıkarken bana "abla" dedikleri hâlde bu genç "Yıldız Hanım" diyordu.

Necmi Beye sordum. Bana:

— Benim oğlan, dedi. Yüksek ticareti bitirdi. Bu işlerde çalışacak pek niyeti yok a. Bu işi biraz kirli buluyor. Ben babamdan aldım bu işi. Gösterişi yok ama parası vardır.

Beyaz bir göğüslük diktim. Cebimde bir not defteri ve bir kalemle dolaşıyordum. Müşteri geldiği zaman Necmi Bey:

— Soldaki rafta, ikinci sıranın beşinci kutusu, gibi bir şey söylüyordu bana. Ama ikinci defa buna gerek kalmıyordu. kutuları, içinde neler olduğunu ve bunların adlarını ezberliyordum. Fatura işi yoluna girmişti. Ayrıca yakındaki bir bankaya kadar giderek oradan bir çekin tahsilini yapıyordum. Bazen de bono bedellerini yatırıyordum. İşleri kavramak güç olmuyordu. Artık bu işi başarmanın tadını almıştım. Bazen Necmi Bey müşteriyi bana bırakıyordu. İstediklerini çıkartıyor, gösteriyor, yalnız pazarlık işine karışmıyor-

dum. Bir de ufak paketleri ambalaj yapıyordum.

İşçiler sık sık bana gelerek benzeri yapılacak bir parça istiyorlardı. Bölmenin arkasında elektirikle çalışan torna ve freze vardı. O zamana kadar yalnız bu makinelerin adını duymuştum. Şimdi yaşlı ustanın bu makineleri nasıl çalıştırdığını görüyor ve bunları seyretmekten haz duyuyordum.

Necmi Bey bazen bana yazıhaneden sesleniyor, koşarak gittiğim zaman:

— Bakıyorum meraklısın bu işlere, diyordu.

Neşeli, şakacı bir adamdı. Yavaş yavaş onun huyuna ve işine alışıyordum. Ama o bir yere gittiği zaman bana dertleşmeye gelenler:

— Böyle el kapısında çalışmak güç, diyorlardı. Kula kul olmaktır bu. Ama ne yapalım ki, ayrı dükkân açmaya gücümüz yetmiyor.

Yalnız Rüstem Usta adındaki ihtiyar tornacının bir şikâyeti yoktu. Bütün yedek parçaları o yapıyor ve en yüksek parayı o alıyordu. Ayhan bir aralık bana:

— Bu kadar yıl okudum. Yüksek Ticaretten diplomalıyım. Rüstem Ustanın aldığı paranın yarısını alamıyorum, diyordu. İnsan okuyacağına böyle tornacı filân olmalıymış.

— Sanatkârların hakkıdır, demiştim. Şunu da düşünmeli ki böyle usta olarak tek başına çalışan sanatkârların ilerisi karanlık. Çalıştıkları kadar bir köşeye de birkaç kuruş koymazlarsa sonları çok acıklı olur.

Ayhan bana:

— Bu adamın Yarbay oğlu var, dedi. Bir kızı da Lise öğretmeni. Mal mülk edineceğine çocuklarına yüksek tahsil yaptırmış. Her hâlde bu, apartman sahibi olmaktan daha iyi.

— Çok para almak bu adamın hakkı değil mi? Ayhan

Bey, dedim. Kimbilir böyle bir usta oluncaya kadar neler çekti.

— Onun aldığı parada gözüm yok, dedi. Ayhan. Yalnız sözde zengin bir adamın oğluyum. Tahsil biter bitmez rahata kavuşacağımı sanmıştım. Babam hemen buraya aldı beni. Yılda bir ay, mağazayı kapatır, herkese izin verir, biz de işçiler gibi yazlığa gideriz. Sonra on bir ay aralıksız çalış.

— El kapısında değilsiniz Ayhan Bey, nihayet babanızın işi. Zannedersem bu memuriyetten daha iyi. Başınızda yabancı amir yok. Bir gün bu mağaza, atölye, kurulu düzen iş sizinle kardeşinizin ve annenizin olacak. Onlar çalışamıyacaklarına göre bu mağazayı siz idare edeceksiniz. Şu koltukta siz oturacaksınız, kasanın anahtarı sizde olacak.

— Evet, ama benim yaşıtlarım gezip yürüyor, eğleniyorlar, Çalışmaktan başka yapılacak başka şeyler de var.

Artık ben gençlerin sırasına girmiştim. On yedi yaşımdaydım ve dünya işlerini iyi biliyordum. Ayhan'ın vakit buldukça benimle konuşmasından bazı anlamlar çıkartmam mümkündü.

Kısa bir hastalıktan kalktıktan sonra yazıhanesine gelen Necmi Bey, işlere bakıp her şeyin yolunda olduğunu anladıktan sonra bana sordu:

— Kızım, Ayhan seni rahatsız etti mi?

— Hayır Efendim, dedim.

— Hiç konuşmadınız mı?

— Müşteri geldikçe gelip bana yardım etmek istiyordu efendim.

— Buna gerek var mı?

— Bilmem, ne düşündüğünü bilemem. Ama nazik bir genç.

Necmi Bey sigarasını yakıp düşündükten sonra:

— Beni dinle kızım, dedi. Ben senin de baban sayılırım. Bir kızın şerefini, gururunu korumasını isterim. Sen alımlı ve ağırbaşlı bir kızsın. Ayhan bugünlere kadar biraz avare ve işlere karşı kayıtsız bir gençti. Sen geldikten sonra onda biraz değişiklik seziyorum. Bunu annesi de söylüyor. Süheyla bile farkına varmış. Bu durumun sebebini aradık. Belki seninle Ayhan'ın arasında bir anlaşma olduğunu düşündük.

— Böyle bir şey yok, dedim.

Necmi Bey:

— Sinirlenme kızım, dedi. Biz olmamasını değil, olmasını arzu ederiz.

— Ben havai bir kız değilim beyefendi.

— Yıldız, darılmaca yok. Havai olmadığını biliyorum. Ciddi, çalışkan, yetenekli bir kızsın. Bir yıldan fazla oldu, dikkat ettim, en küçük bir falsonu göremedim. Biz aile sana üstün bir değer veriyoruz. Ayhan'a gelince zannediyorum ki seninle çok ilgeniyor. Bu ilgi gelip geçici değil. Senin aileni, kardeşini Süheyla'ya soruyormuş.

Cevap vermedim. Necmi Bey biraz sonra:

— Eğer aranızda bir anlaşma olursa ailece sevineceğiz, dedi. Aynı zamanda sana bir emniyet vermek için önce bir apartman dairesi alıp döşeceğim ve tapusu senin üstünde olacak. Orada oturursunuz. Yine burada çalışırsın, evlendikten sonra teyzeni, kardeşini yanına alırsın. Ama senin gözün Ayhan'ı tutmuyorsa bana söyle, yalnız acele etme. Bu konu bir daha açılmaz.

Her hâlde yüzüm çok kızarmış olmalı ki yüzümün ısındığını duydum. Necmi Bey:

— Ha, dedi. Hastalığım sırasında çok iyi çalıştın kızım. Söylediklerimle hiç ilgisi yok. Artık maaşın on bin liradır.

Şaşırdım, yavaşça teşekkür ettim. Bu konuşmayı teyzeme de açtım. Kadıncağız:

— Yıldız, dedi. Sen benden daha iyi düşünürsün ama bu teklif bana çok çekici geldi. Aileyi iyi tanıyorsun. Ne zamandır o gençle aynı yerde çalışıyorsun. Bir kusuru var mı?

— Hayır teyze, dedim. Kusursuz bir genç. Babası biraz avare ve gözü dışarıda olduğunu söylüyordu. Ama ben oraya girdim gireli devamlı olarak çalışıyor.

— Konuşuyor musun?

— Babası çalışmadığı günlerde bana yardım etmek bahanesiyle yazıhaneye geliyor, dereden tepeden konuşuyorduk.

— Senin gibi güzel, alımlı bir kız için çalışmak biraz güçtür Yıldız. Böyle bir kısmet çıkmışken kaçırmamak gerekir.

— Evlenmeyi hiç düşünmemiştim teyze. Erken değil mi?

— Erken ama bir zaman istersin, birbirinizi denersiniz.

O zaman kadar hep para kazanmayı düşünürdüm. Şimdi evlenme meselesi çıkmıştı ortaya. Dayalı döşeli bir apartman dairesi bana önce fare kapanına konmuş bir yem gibi geldi. Ama düşündükçe teklifi çekici buluyordum.

Ertesi gün Necmi Bey yarı şaka, yarı ciddi:

— Eeee, Yıldız Hanım, dedi. Sizin daireyi alıyor muyuz:

Dayalı döşeli bir apartman dairesine sahip olmak, kardeşimi, teyzemi kira evlerinden kurtarmak düşüncesiyle:

— Bilmem ki efendim, dedim. Doğru olur mu?

— Niye olmasın kızım, dedi Necmi Bey. Seni evine bıraktıkdan sonra Ayhan eve dönüşte annesine biraz açılmış. Bir defa söyleyelim anne, demiş. Belki Yıldız benimle evlenir. Sonra, sabahleyin tekrar annesine: Anne şimdilik bir şey söyleyip darıltmayalım, demiş. Böyle sözlere alışık değil,

çıkıp gider. Elden kaçırırız.

Ben başım önümde dinliyordum. Necmi Bey:

— Ayhan seni kırmak, gücendirmek istemiyor Yıldız, dedi. Senin darılıp gitmenden korkuyor. Sen aklı başında bir kızsın, iyi niyetle yapılan ve içten gelen bir teklif senin üzerinde olumlu bir tesir bırakmalıdır. Ben Ayhan'ın çok dürüst davranacağından eminim. Mali yöndende bana güven.

— Karar vermek kolay değil efendim, dedim. Teyzem yaşlı bir kadın. Kardeşim okuyacak. Ben bir şeye karar verirken onları da düşünmek zorundayım.

Necmi Bey:

— Benim sana güvenim var kızım, dedi. Önce senin yuvanı kuracağım. Şu kira evinden kurtulunuz.

Necmi Bey benim hâlimi yumuşak ve uysal bulmuş olmalı ki, birkaç gün sonra oğlunu yazıhanede bırakarak beni Şişli'de bir apartmana götürdü. Cadde geniş, muhit kibardı. Kapıcı bizi üçüncü katta bir daireye götürdü. Yeni boya ve badana yapılmış olan dairenin üç odası, salonu, genişçe bir mutfağı ve aranılan her konforu vardı. Arka odaları Çamlıca sırtlarını ve biraz denizi görüyordu.

Necmi Bey:

— Beğendin mi kızım? dedi.

— Beğendim efendim, dedim. Ama ben kiralamak için kaç defa dolaştım. Bu semtteki daireler ateş bahasınadır.

Necmi Bey:

— Hamama giren terler, derler kızım. Yuva bir defa kurulur. Nasıl eşimizi titizlikle seçiyorsak içinde ömür geçireceğimiz semtimizi ve evimizi de öyle seçmeliyiz.

— Haklısınız, dedim.

Yazıhaneye döndük. Teyzeme o akşam daireden söz ettim. Bana:

— Haydi hayırlısı, dedi.

Bu günlerde Ayhan benden âdeta kaçıyordu. Bazen öğle yemeğine bile gelmiyor, işçilerle yiyeceğini söylüyordu. Beni kendi hâlime bırakmaları hoşuma gidiyordu.

Necmi Bey birkaç gün sonra benden nüfus kâğıdımı istedi. Sonra bir gün beraber tapu dairesine gittik. Orada tanımadığım bir kimse ile Necmi Bey'in bazı işlerini gören avukatı vardı.

Tapuda o yabancı adam apartman dairesini bana sattığını söyledi. Necmi Beyin bana verdiği çeki ben de o adama verdim. Adam çeki tetkik etti ve cüzdanına koyarken:

— Teşekkür ederim Yıldız Hanım, dedi. Uğurlu kademli olsun.

Ben de kendisine teşekkür ettim. Tapunun hazırlanmasını bekledik. Sonra Necmi Bey ve avukatla birlike çıktık.

Yazıhaneye gelince Necmi Bey'e:

— Beyefendi, dedim. Ortada bir şey yokken daireyi benim adıma satın aldınız. Herhangi bir sebeple ben ölebilirim, o zaman...

Necmi Bey:

— Sen öldükten sonra dairenin kıymeti mi kalır kızım, dedi. Dünyada her şey bulunur, ama can bulunmaz. Dur daha her şey bitmedi. Bu apartman dairesini döşeyeceğiz.

İster istemez olaylara bağlanıyordum. Apartman dairesinin döşenmesi sırasında da Necmi Bey bana:

— Ben kullanacak değilim, siz kullanacaksınız?

Diyerek eşyayı seçmek için beni götürürken Ayhan Bey'i de çağırdı. Masasından duvar saatine, paspasından avizesine kadar akla ne gelirse hepsini sipariş ettik.

Okulların tatil olduğu aylardaydık. Aile hatıralarından,

resimlerden, önem verdiğimiz ufak tefek bazı eşyadan başka hepsini kira evindeki kapıcıya bırakarak yeni apartman dairesine geçtik. Ben de bir hafta kadar izin aldım. Eşyayı yerleştirmeye başladık. Bu arada "Ağır işlerde bana yardım etmesi için" Necmi Bey, oğlunu da yolluyordu. Böylece Ayhan kardeşim ve teyzemle de tanışmış oldu.

Bütün bu işlerden sonra Ayhan'ın annesi Saniye Hanım:

— Kızım, vakti saati geldiyse artık nişanınızı yapalım dedi. Ne dersin?

Bunca masraf, bunca özenme ve güvenden sonra kendimi naza çekecek değildim.

Nişan Necmi Bey'in apartman dairesinde yapıldı. Necmi Bey'in ailesi hatırlı ve semtinde sayılı kişilerdendi. Hatırlarını saydıkları beş on kişiyi çağırmışlardı. Bana da çağıracak kimsem olup olmadığını sordular. Münire Hanım'la Kadriye Hanım'a da ben davetiye yolladım.

Servis yapan hizmetçiler tören sırasında salona giriyordu. Koşarak onu karşıladım. Herkes çevremizi sarmıştı. Münire Hanım'ın yüzünde yaşlar vardı. Can eteklerime, o, boynuma sarıldı:

— Kardeşim, Yıldız'ım, diye ağlıyordu. Beni ışığa, renge, dünyama, her şeyden çok yavruma kavuşturan iyi kalpli kardeşim.

El kapılarında çektiğim sıkıntıların hepsi bir anda bitmişti. Hayret edenlere, Münire Hanım, kısaca olup bitenleri anlattı ve:

— Hayatımı Yıldız'a borçluyum, dedi.

-SON-

38

KEMALETTİN TUĞCU

1902 - 1996

Sevgili Çocuklar,

Hepinizin çok iyi tanıdığı Kemalettin Tuğcu'dan kitaplığınıza yeni kitaplar kazandırmaya devam ediyoruz.

Usta ve kıvrak kalemiyle Türk çocuklarına ömrünü ve gönlünü veren Kemalettin Tuğcu'nun şimdiye kadar hiçbir yerde yayınlanmamış bu güzel eserini de zevkle okuyacağınızdan eminiz.

Kemalettin Tuğcu Serisi (50 Kitap)

1-Kuklacı (100 TEMEL ESER)
2-Bir Garip Kızcağız
3-Babam ve Ben
4-Yetimler Güzeli
5-Dilenci Baba
6-Kuyulu Bahçe
7-Annelerin Çilesi
8-Yetim Ali
9-Sokak Köpeği
10-Dağdaki Yabancı
11-Deniz Kızı
12-Benim Annem
13-Küçük Serseri
14-Şeytan Çocuk
15-Yılanlı Bağ
16-Bu Çocuk Kimin?
17-Cambazın Kızı
18-Toprak Adamları
19-Köyde Unutulanlar
20-Sütannem Nazlı
21-Süt Kardeşler
22-Babasızlar
23-Köyden Gelen Kız
24-Kız Evlat
25-Küçük Bey
26-Baba Evi
27-Balıkçının Kızı
28-Küçük Hanım
29-Güllü Bahçe
30-Tanrı Misafiri
31-Bir Dağ Masalı
32-Doğduğum Ev
33-Küçük Erkek
34-Satılan Çocuk
35-Büyüklerin Günahı
36-Hacı Baba
37-Annemin Hikâyesi
38-El Kapısı
39-Köydeki Arkadaşım
40-Çocuk İhtiyar
41-Sokaktan Gelen Çocuk
42-Can Yoldaşları
43-Küçük İşportacı
44-Eskicinin Köpeği
45-Çocukluk Arkadaşım
46-Ana Kucağı
47-Kırk Ev Kedisi
48-Kartal Yuvası
49-Karakaçan
50-Devlet Kuşu

ISBN: 978-9753810357
9 789753 810357

DAMLA YAYINEVİ®

Tel: 0212 514 28 28
Faks: 0212 528 24 01

www.damlaegitim.com